

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Práva, povinnosti a odpovědnost zástupce statutárního orgánu společnosti
Rights, Duties and Responsibility of Company Statutory Authority Member

Student: Bc. Tereza Jedličková

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Damian Czudek, Ph.D.

Ostrava 2015

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Tereza Jedličková

Studijní program:

N6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208T011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

**Práva, povinnosti a odpovědnost zástupce statutárního orgánu
společnosti
Rights, Duties and Responsibility of Company Statutory Authority
Member**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Vymezení práv, povinností a odpovědnosti ve společnosti s ručením omezeným a veřejné obchodní společnosti
 3. Finanční a daňové aspekty funkce statutárního zástupce
 4. Pojištění rizik výkonu funkce
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013. 375 s. ISBN 978-80-7263-819-2.
BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. Olomouc: ANAG, 2014. 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4.
JOSKOVÁ, Lucie. *Zákon o obchodních korporacích s komentářem: s účinností od 1.1.2014 nahrazuje obchodní zákoník*. Praha: Grada, 2014. 85 s. ISBN 978-80-247-4834-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Damian Czudek, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 25.04.2015

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji,

že jsem celou diplomovou práci na téma „Práva, povinnosti a odpovědnost zástupce statutárního orgánu společnosti“ vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny.

V Ostravě 10. dubna 2015


Tereza Jedličková

Poděkování

Ráda bych vyjádřila poděkování vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Damianu Czudkovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, cenné rady, připomínky a konzultace při zpracování této diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	5
2	Vymezení práv, povinností a odpovědnosti zástupce statutárního orgánu společnosti u právních forem s.r.o. a v.o.s.	6
2.1	Statutární orgán veřejné obchodní společnosti	7
2.2	Statutární orgán společnosti s ručením omezeným	8
2.3	Zástupce statutárního orgánu v likvidaci – likvidátor	9
2.4	Zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenční správce.....	10
2.5	Práva zástupce statutárního orgánu společnosti.....	12
2.5.1	Práva jednatele / člena statutárního orgánu společnosti	12
2.5.2	Práva zástupce statutárního orgánu v likvidaci – likvidátora	14
2.5.3	Práva zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenčního správce	14
2.6	Povinnosti zástupce statutárního orgánu společnosti	15
2.6.1	Povinnosti jednatele / člena statutárního orgánu společnosti	15
2.6.2	Povinnosti členů statutárního orgánu společnosti na Slovensku	20
2.6.3	Povinnosti zástupce statutárního orgánu v likvidaci – likvidátora	21
2.6.4	Povinnosti zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenčního správce	22
2.7	Ručení a odpovědnost zástupce statutárního orgánu společnosti	23
2.7.1	Ručení a odpovědnost členů statutárního orgánu společnosti na Slovensku.....	26
2.7.2	Odpovědnost zástupce statutárního orgánu v likvidaci - likvidátora	27
2.7.3	Odpovědnost zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenčního správce	27
3	Finanční a daňové aspekty funkce statutárního zástupce	28
3.1	Souběh funkcí	28
3.2	Odměňování zástupce statutárního orgánu společnosti.....	31
3.2.1	Odměňování jednatele / člena statutárního orgánu	31

3.2.2	Odměňování likvidátora	36
3.2.3	Odměna insolvenčního správce	38
3.3	Daň z příjmů	38
3.3.1	Daň z příjmů jednatele / člena statutárního orgánu	38
3.3.2	Daň z příjmů likvidátora	39
3.3.3	Daň z příjmů insolvenčního správce	40
3.4	DPH z odměny zástupce statutárního orgánu	40
3.4.1	DPH z odměny jednatele / člena statutárního orgánu	40
3.4.2	DPH z odměny likvidátora	42
3.4.3	DPH z odměny insolvenčního správce	43
3.5	Podíl na zisku	43
3.6	Společník a jednatel v jedné osobě	46
4	Pojištění rizik výkonu funkce	49
4.1	Pojištění odpovědnosti za škodu statutárního orgánu společnosti – D&O pojištění	49
4.1.1	Daňové aspekty D&O pojištění	53
4.1.2	Kritéria při rozhodování	55
4.1.3	Příklady z praxe	57
4.2	Pojištění profesní odpovědnosti likvidátorů a insolvenčních správců	60
5	Závěr	63
	Seznam literatury a pramenů	66
	Seznam zkratek	72

1 Úvod

S novou právní úpravou obchodního a občanského zákoníku přichází celá řada změn v oblasti obchodních korporací a v oblasti občanského práva. Z tohoto důvodu se následující práce týká problematiky práv, povinností a v neposlední řadě také odpovědnosti zástupců statutárního orgánu obchodních společností.

S funkcí zástupce statutárního orgánu společnosti souvisí celá řada práv a povinností. Jak se dozvíme, tímto zástupcem, ať už jednatelem či členem statutárního orgánu společnosti může být jak osoba fyzická, tak právnická. Obě tyto osoby mají jednu z nejzákladnějších povinností vůči státu, a to povinnost daňovou. Proto bych v následující práci ráda vyzdvihla problémy s daňovými aspekty související, a to jak v oblasti práv, tak povinností.

První kapitola práce je věnována vymezení práv, povinností a odpovědnosti člena statutárního orgánu společnosti / jednatele a také jejich „zástupcům“, kterými jsou v této práci myšleni likvidátoři a insolvenční správci. Nejedná se přitom o zástupce v pravém slova smyslu, jelikož přebírají jen určité povinnosti a pravomoci v jednání za společnost. O této problematice však bude více pojednáno v samostatné kapitole.

Kapitola s názvem Finanční a daňové aspekty funkce statutárního zástupce obsahuje podrobnější charakteristiku systému odměňování statutárních zástupců, podílu na zisku, který jim náleží, zdaňování jejich příjmů, problematiku odvodu daně z přidané hodnoty z odměny, vymezení odvodů pojistného na sociální a zdravotní pojištění aj.

Třetí část této práce je věnována rizikům, která výkon funkce statutárního zástupce přináší, eliminaci těchto rizik a bližší charakteristiku pojištění, které je na českém trhu poskytováno. V této kapitole taktéž nebude chybět zmínka o daňových aspektech, které s touto problematikou souvisí.

Celou práci provází schémata, obrázky, grafy a tabulky, které mají pomocný charakter k pochopení dané problematiky či znázornění číselných dat. V jednotlivých kapitolách jsou taktéž uvedeny příklady z praxe.

Cílem této práce je přiblížit čtenářům oblast statutárních zástupců především z pohledu daňových aspektů a taktéž nalézt co nejvýhodnější způsob odměňování a zdaňování těchto osob.

Práce vychází ze stavu českých právních předpisů aktuálního v únoru a březnu roku 2015.

2 Vymezení práv, povinností a odpovědnosti zástupce statutárního orgánu společnosti u právních forem s.r.o. a v.o.s.

Právní osoba je druhem subjektu, jenž je uměle vytvořen, a tento subjekt má právní způsobilost jednat a vystupovat v právních vztazích. Jednání a vystupování musí vykonávat člověk, tudíž fyzická osoba, kterou z tohoto pohledu nazýváme statutárním orgánem.

Do právnických osob spadají mimo jiné obchodní korporace, a právě jejich statutárními orgány se tato práce zabývá.¹

Obchodní korporace lze rozlišit na osobní a kapitálové, a to dle ustanovení § 1 odst. 2, kde nalezneme také výčet právních forem, které pod tuto kategorii spadají. Vedle osobních a kapitálových společností existují také „evropské“ obchodní korporace, do kterých spadají nadnárodní formy korporací, jakými jsou evropská společnost a evropské zájmové hospodářské sdružení.

Typickým zástupcem osobních obchodních společností je veřejná obchodní společnost (dále jen „v.o.s.“) a jako zástupce společností kapitálových jsem zvolila společnost s ručením omezeným (dále jen „s.r.o.“), jakožto nejčastěji se vyskytující formu podnikání.²

Obecně lze říci, že statutární orgán je tvořen osobou / osobami, oprávněnými jednat jménem právní osoby. Tomuto jednání říkáme tzv. osobní jednání.^{3 4 5}

Zvláštní úlohu v této oblasti tvoří likvidátor a insolvenční správce. Likvidátor ani insolvenční správce nejsou zástupcem statutárního orgánu v pravém slova smyslu. Přechází na ně pouze část jednání statutárního orgánu, nicméně statutární orgán společnosti nezaniká a vykonává tak nadále svoji funkci ovšem v omezeném rozsahu.

Dalo by se říci, že likvidátor, je orgánem společnosti *sui generis*.⁶ Jelikož ale přebírá určitý rozsah jednání od statutárního orgánu společnosti, zakomponovala jsem jej do druhu zastoupení statutárního orgánu, i přesto, že toto zastoupení není v celém rozsahu a týká se jen

¹ HALFAR, Bohuslav. *Přednášky z předmětu Právo*. Ekonomická fakulta (zimní semestr). VŠB – TU Ostrava, 2010

² Český statistický úřad

³ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PAK: *Jednání jménem právní osoby*. [online]. [01. 03. 2015]. Dostupné z: http://www.akpak.cz/ztisku_detail.php?id=9

⁴ *De lege lata* existuje i jiný, než osobní, způsob jednání právní osoby. Tomuto způsobu obecně říkáme zastoupení a v rámci českého práva rozlišujeme: Zákonné zastoupení; smluvní zastoupení; zastoupení opatrovníkem

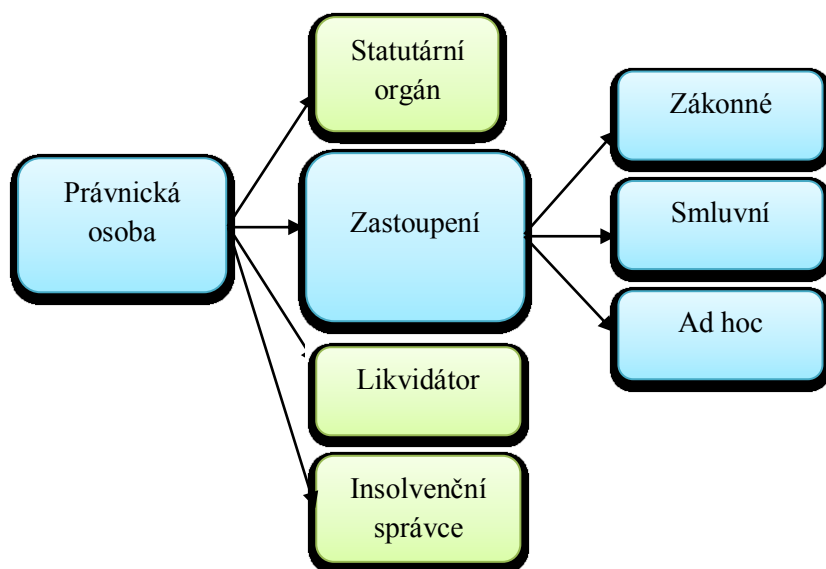
⁵ BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 375 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-819-2. Str. 93 – 96.

⁶ EPRÁVO: *Právní postavení likvidátora*. [online]. [17. 01. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-postaveni-likvidatora-76.html>

určitých aktivit. Obdobně jsem zacházela také s osobou insolvenčního správce, kterou považuji za orgán obdobný likvidátorovi (z pohledu „zastupování“ statutárního orgánu).

O jednotlivých statutárních zástupcích bude pojednáno v této kapitole.

Schéma č. 2 Zastoupení právnické osoby a osoba likvidátora a insolvenčního správce



Zdroj: vlastní zpracování

2.1 Statutární orgán veřejné obchodní společnosti

Dle ustanovení § 44 odst. 4 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech je **statutárním orgánem** osobní společnosti **každý její společník**. Společenská smlouva ovšem může určit, že se statutárním orgánem v.o.s. stanou pouze někteří, nebo jenom jeden ze společníků.⁷ Společníkem v.o.s. může být jak **fyzická**, tak **právnícká osoba**, z čehož plyne, že také statutárním orgánem je fyzická nebo právnícká osoba. V případě, kdy je oním statutárním orgánem právnícká osoba, musí být, z logiky věci, tato zastupována osobou fyzickou. Jednoduše řečeno, na konci celého tohoto řetězce stojí osoba fyzická, jež vykonává danou funkci.⁸ Tato situace je znázorněna ve schématu č. 2.2.

⁷ JOSKOVÁ, Lucie. *Zákon o obchodních korporacích s komentářem: s účinností od 1. 1. 2014 nahrazuje obchodní zákoník*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 85 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-247-4834-4. Ustanovení § 106 odst. 1

⁸ JOSKOVÁ, Lucie. *Zákon o obchodních korporacích s komentářem: s účinností od 1. 1. 2014 nahrazuje obchodní zákoník*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 85 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-247-4834-4. Ustanovení § 95 odst. 2

Nastala zde změna oproti ObchZ, kdy ZOK, v ustanovení § 44 odst. 1, připouští vytvoření dalšího orgánu v.o.s., který nazývá „**nejvyšším orgánem**“. Tento orgán je tvořen všemi společníky a rozhoduje o všech věcech, které mu přisuzuje zákon či společenská smlouva.

2.2 Statutární orgán společnosti s ručením omezeným

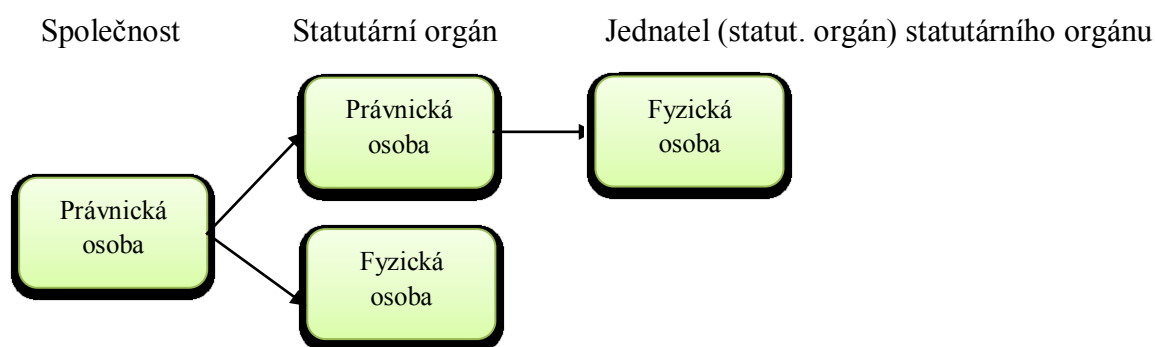
Dle ustanovení § 44 odst. 5 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech je statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným **každý** její **jednatel**, ledaže společenská smlouva určí, že více jednatelů tvoří **kolektivní orgán**.⁹

V předchozí právní úpravě bylo v ustanovení § 133 odst. 3 ObchZ stanoveno, že jednatele této formy společnosti jmenuje valná hromada a to z řad společníků nebo **jiných fyzických osob**. Toto tvrzení taktéž podporovalo ustanovení téhož zákona ve svém 194. paragrafu, které se sice zaměřovalo na akciovou společnost, ale používalo se obdobně i na společnosti s ručením omezeným. Ze sedmého odstavce tohoto paragrafu taktéž plynulo, že se jedná pouze o fyzickou osobu.

Nová právní úprava žádné takovéto ustanovení nepřebírá a nově je v ustanoveních § 46 a 47 ZOK a § 152 a 154 NOZ stanoveno, že jednatelem společnosti s ručením omezeným **může být také osoba právnická** a nově jsou také dle ustanovení § 152 NOZ považováni **jednatelé za členy statutárních orgánů**.

Nicméně pro lepší přehled a orientaci v textu bude v práci užíváno pojmu „jednatel“ pro statutární orgán s.r.o. a pojmu „člen statutárního orgánu“ pro statutární orgán v.o.s.

Schéma č. 2.2 Právnická osoba jako statutární orgán / jednatel



Zdroj: vlastní zpracování

⁹ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ustanovení § 44 odst. 5

2.3 Zástupce statutárního orgánu v likvidaci – likvidátor

V praxi se běžně setkáváme se situací, kdy se společnost na základě různých podnětů rozhodne k ukončení své podnikatelské činnosti a existence korporace (zrušení společnosti a následný výmaz z obchodního rejstříku). K tomu může dojít s likvidací či bez ní. Situaci zrušení společnosti bez likvidace zde řešit nebudeme, jelikož práce je směřována na oblast zástupců statutárních orgánů, za kterého lze považovat likvidátora. Jak již bylo zmíněno, likvidátor není zástupce statutárního orgánu v pravém slova smyslu, přebírá určité činnosti za statutární orgán, ale v samotném procesu likvidaci statutární orgán nezaniká a tak dochází k jakémusi koexistování těchto dvou orgánů ve společnosti.¹⁰

Stejně jako u statutárních orgánů je i zde novinkou, že od roku 2014 může být do funkce likvidátora jmenována také právnická osoba, což dle dřívější právní úpravy bylo povoleno pouze u zvláštních subjektů.¹¹

Samotný pojem likvidace je vymezen v NOZ v několika paragrafech, kde je blíže stanoveno jaké příčiny předcházejí zrušení a zániku společnosti. Také zde nalezneme ustanovení vztahující se k osobě likvidátora a ustanovení s procesem likvidace související.

„S likvidací se právnická osoba zrušuje

- *uplynutím doby, na kterou byla společnost založena;*
- *dosažením účelu, pro který byla založena;*
- *dnem určeným zákonem nebo právním jednáním o zrušení právnické osoby, jinak dnem jeho účinnosti, nebo*
- *dnem právní moci rozhodnutí orgánu veřejné moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější“¹²*

V NOZ je také obsaženo, za jakých situací vyhláší likvidaci společnosti soud, a těmito jsou

- *situace, kdy společnost vykonává nezákonnou činnost v takovém rozsahu, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek;*
- *situace, kdy nesplňuje požadavky dané zákonem, nezbytné pro vznik právnické osoby;*

¹⁰ PRÁVNÍ RÁDCE: *K postavení likvidátora*. [online]. [13. 03. 2015]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-51924580-k-postaveni-likvidatora>

¹¹ KONKURNÍ NOVINY: *Insolvenční poradna*. [online]. [22. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/insolvenčni-poradna-50>

¹² BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 375 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-819-2. Str. 53

- případ, kdy společnost nemá, po dobu delší než dva roky, statutární orgán schopný usnášení, nebo
- situace stanovené zákonem¹³

Následující schéma č. 2.3 znázorňuje proces likvidace.

Schéma č. 2.3 Proces likvidace



Zdroj: MzdováPraxe.cz

Na začátku této kapitoly bylo řečeno, že likvidátor je zástupcem statutárního orgánu ve svém speciálním smyslu. Nepřebírá totiž její veškerou činnost, ale pouze určitou část. V ZOK je také paragraf specifikující tzv. jednání ve shodě. Toto jednání je popsáno jako jednání dvou a více osob, které mimo jiné slouží k ovládnutí společnosti.

Dle tohoto zákona jsou těmito osobami, jednajícími ve shodě, chápány právnická osoba a člen statutárního orgánu, insolvenční správce, likvidátor a další.¹⁴

2.4 Zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenční správce

K insolvenčnímu řízení dochází v případě dlužníkovy úpadku či hrozícího úpadku, přičemž toto řízení má podobu řízení soudního.¹⁵ Insolvenční řízení se týká jak fyzických, tak právnických osob, jelikož také obchodní korporace se mohou dostat do situace, kdy jim bude hrozit úpadek, či se v něm vyskytnou.

¹³ BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 375 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-819-2. Str. 46

¹⁴ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (Zákon o obchodních korporacích). Ustanovení § 78 odst. 2 písm. a) – i)

¹⁵ Dny práva 2008 – Days of Law 2008: *Úloha správce v insolvenčním řízení*. [online]. [29. 03. 2015]. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/jiricka.pdf>

Insolvenční řízení je blíže charakterizováno v insolvenčním zákoně, kde jsou popsány situace, které charakterizují úpadek či hrozící úpadek. V tomto zákoně bychom však marně hledali definici pojmu insolvenční správce. Tuto definici nalezneme v zákoně o insolvenčních správcích. Dle tohoto předpisu může činnost insolvenčního správce vykonávat:

- Fyzická osoba, které je oprávněná vykonávat činnost insolvenčního správce
- Veřejná obchodní společnost
- Zahraniční obchodní společnost
- Zahraniční sdružení¹⁶

V rámci insolvenčního řízení rozlišujeme několik typů insolvenčních správců. Tito správci jsou blíže definováni zákonem a následující schéma č. 2.4 poskytuje výčet těchto insolvenčních správců, osoby oprávněné k výkonu této funkce, jmenování tohoto správce a další.

Schéma č. 2.4 Insolvenční správce

Insolvenční správce	
Insolvenční správce (§ 21 a násl. InsZ, zákon o insolvenčních správcích)	Běžný insolvenční správce - fyzická osoba nebo veřejná obchodní společnost, která je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce K výkonu funkce insolvenčního správce u dlužníka, u kterého je přípustná reorganizace, u bank, obchodníků s cennými papíry, centrálním depozitářem a dalšími subjekty dle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích je oprávněn pouze insolvenční správce se zvláštním povolením
Hostující insolvenční správce (§ 21 InsZ, § 27 až 35 zákona o insolvenčních správcích)	Státní příslušník nebo společnost ze zemí EU, EHP nebo Švýcarska, jenž vykonává v některém z těchto států funkci insolvenčního správce a má v úmyslu vykonávat funkci insolvenčního správce na území ČR
Předběžný správce (§ 27 a § 112 InsZ)	Správce stanovený soudem k výkonu činností daných zákonem a povinností mu vymezených soudem před stanovením insolvenčního správce
Zástupce insolvenčního správce (§ 33 InsZ)	Správce určený soudem za situace, je-li to účelné, pro případ, že by insolvenční správce nemohl ze závažných důvodů přechodně vykonávat svoji funkci.
Oddělený insolvenční správce (§ 34 InsZ)	Správce určený k realizaci úkonů, pro které je insolvenční správce vyloučen.
Zvláštní insolvenční správce (§ 35 InsZ)	Správce určený v případech, kdy je nutné v rámci insolvenčního řízení řešit zvláštní problematiku vyžadující určité odborné specializace.

Zdroj: HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2013. Str. 28

¹⁶ Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Ustanovení § 2 odst. 1 – 2

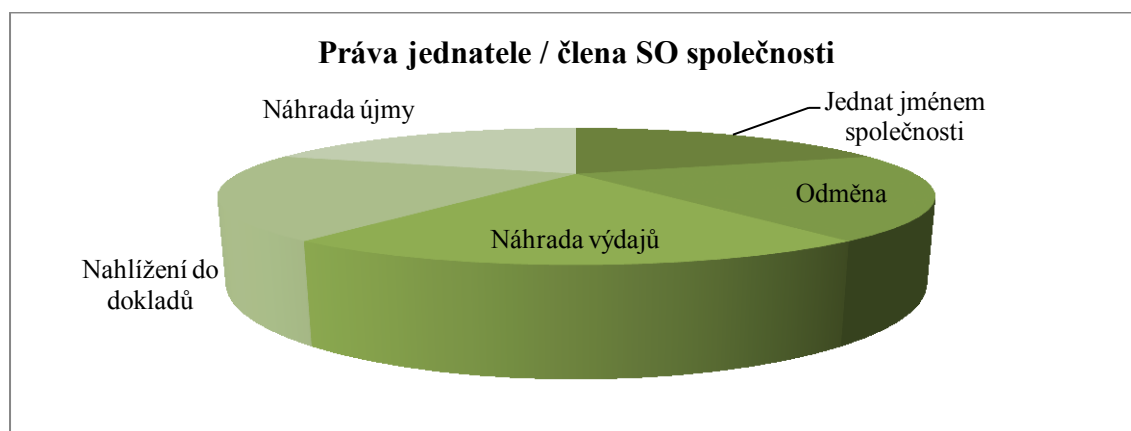
2.5 Práva zástupce statutárního orgánu společnosti

2.5.1 Práva jednatele / člena statutárního orgánu společnosti

S výkonem funkce jednatele / člena SO souvisí celá škála práv, která tato osoba může uplatnit z existence smluvního vztahu, který mezi ní a společností vznikl.

Nejzákladnější práva jednatele / člena SO společnosti znázorňuje následující graf č. 2.5.1, v němž jsou tato práva zachycena. Záhy jsou jednotlivá práva blíže specifikována a nastíněna i s podmínkami, které podněcují vznik těchto práv.

Graf č. 2.5.1 Práva jednatele / člena SO společnosti



Zdroj: vlastní zpracování

Práva, povinnosti a odpovědnost jednatelů, resp. členů statutárních orgánů společností, bývají základním vztahem mezi společností a danou osobou, ať již fyzickou či právnickou, jak bude zmíněno později. Tento specifický vztah není ve všech svých směrech upraven konkrétním právním předpisem. Většinu práv a povinností podrobněji specifikuje daná smlouva, uzavřená mezi onou společností a statutárním zástupcem.

Za nejpodstatnější právo, které členům statutárního orgánu náleží, lze považovat právo **jednat jménem společnosti**. To, jakým způsobem a v jakém rozsahu budou členové korporaci zastupovat, bývá sjednáváno ve společenské smlouvě, případně zakladatelské listině.¹⁷

¹⁷ Společenská smlouva představuje zakladatelský dokument společnosti. Pojem „zakladatelská listina“ se používá v případech zakládání společnosti pouze jediným zakladatelem. Oba tyto zakladatelské dokumenty mají formu notářského zápisu. Společenská smlouva je v ZOK upravena v ustanovení § 146 až 149. Dle ustanovení § 146 musí obsahovat firmu společnosti; předmět podnikání nebo činnosti společnosti; určení společníků uvedením jména a bydliště nebo sídla; určení druhů podílů každého společníka a práv a povinností s nimi spojených dovoluje-li společenská smlouva vznik různých druhů podílů; výši vkladu nebo vkladů připadajících

Jako důležité považuji zmínit **nárok na odměnu** za výkon funkce, jež ZOK přiznává jediné v případě, je-li uzavřena smlouva o výkonu funkce, v níž je tato odměna sjednána, a pokud byla tato smlouva v souladu se ZOK. Pro kapitálové společnosti, např. s.r.o., to znamená, že tato smlouva musí být schválena valnou hromadou.

V této souvislosti platí, že bez podkladu k odměně schváleného valnou hromadou, se odměny domáhat nelze.

Aby jednatel mohl uplatnit nárok na odměnu, musí smlouva o výkonu funkce obsahovat údaje, týkající se odměňování, které jsou stanoveny v ustanovení § 60 ZOK.¹⁸

Jednatel / člen SO má od společnosti **právo na náhradu výdajů**, které vynaložil při zařizování záležitostí společnosti, které rozumně pokládal za potřebné. Přičemž toto právo lze uplatnit do 3 měsíců od okamžiku vynaložení těchto nákladů.

Dle ustanovení, která se týkají společníků v.o.s. v ZOK, může každý jednatel **nahlížet do všech dokladů společnosti** a má právo kontrolovat údaje v nich obsažené.

Zákon toto oprávnění nijak neomezuje a těmito dokumenty lze chápat dokumenty týkající se struktury majetku společnosti, smlouvy uzavírané společností, účetní dokumenty, faktury, výkazy, apod.

Člen SO společnosti má také **právo** domáhat se za společnost u soudu **náhrady újmy**, kterou společnosti způsobil jiný společník.

Náhradou újmy se ve smyslu tohoto zákona rozumí vymáhání pohledávek, jež společnosti vznikly vůči společníkům a přísluší členům SO, tedy společníkům, jež jsou statutárním orgánem společnosti.

V praxi může dojít k situaci, kdy danou újmu způsobil člen SO sám. V takovémto případě je třeba zajistit, aby se zbylí společníci mohli domoci náhrady této újmy či plnění soudní cestou i přes nečinnost člena SO.

na podíl nebo podíly; výši základního kapitálu a počet jednatelů a způsob jednání za společnost; vkladovou povinnost zakladatelů, včetně lhůty pro její splnění; údaj o tom, koho zakladatelé určují jednatelem nebo jednatelem, popřípadě členy jiných orgánů společnosti, kteří mají být podle tohoto zákona voleni valnou hromadou; určení správce vkladů a u nepeněžitého vkladu jeho popis, jeho ocenění, částku, kterou se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, který provede ocenění nepeněžitého vkladu.

¹⁸ Blíže k problematice odměn v kapitole 3.2

2.5.2 Práva zástupce statutárního orgánu v likvidaci – likvidátora

Likvidátor jakékoli společnosti má především dvě základní práva. Prvním právem, které tato osoba má, je **odměna** za výkon funkce.

Ta tomuto likvidátorovi náleží od toho, kdo jej do funkce povolal. Likvidátor může být jmenován a povolán do funkce statutárním orgánem společnosti, nebo soudem. V případě, že jej povolá soud, řídí se výpočet jeho odměny nařízením vlády.¹⁹

Druhé právo, které je likvidátorovi přiřazeno, je **právo na informace**. Toto právo se pojí s likvidátorovou povinností uskutečňovat své jednání s nezbytnou péčí a odborností. Pokud dojde k porušení této povinnosti, odpovídá tento stejně jako statutární orgán společnosti. Proto toto právo o informacích považují za velice důležité, jelikož kdyby likvidátor neměl tyto informace, nemohl by svou funkci vykonávat tak, jak po něm vyžadují právní předpisy.

Dost nepříznivou je situace, kdy je likvidátor jmenován soudem, a je volen z osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců. Tento likvidátor v podstatě „vstupuje“ do již „fungující“ společnosti, která směřuje ke svému zrušení a následnému zániku. Likvidátor tak nemá s touto společností žádné bližší zkušenosti, nezná její fungování a mnohdy se naskytne i situace, kdy statutární orgán zaujímá doslova distanční postavení vůči společnosti. Takovýto likvidátor se následně poměrně těžce dostává k oněm potřebným informacím, na základě kterých by si mohl vytvořit určitý náhled na celou tuto záležitost.²⁰

2.5.3 Práva zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenčního správce

Insolvenční správce přebírá v určitých situacích úlohu likvidátora či člena statutárního orgánu, a to konkrétně v situaci hrozícího úpadku či úpadku společnosti.

Také tato osoba má nárok na **odměnu** za výkon své funkce a na **náhradu hotových výdajů**, přičemž tyto výdaje jsou financovány z majetkové podstaty. Bližší stanovení odměny a náhrad upravuje vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách

¹⁹ Více o odměně likvidátora v kapitole 3.2.2

²⁰ EPRAVO: *O nevděčné úloze likvidátora*. [online]. [23. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/o-nevdecne-uloze-likvidatora-jmenovaneho-ze-seznamu-insolvencnich-spravcu-95032.html>

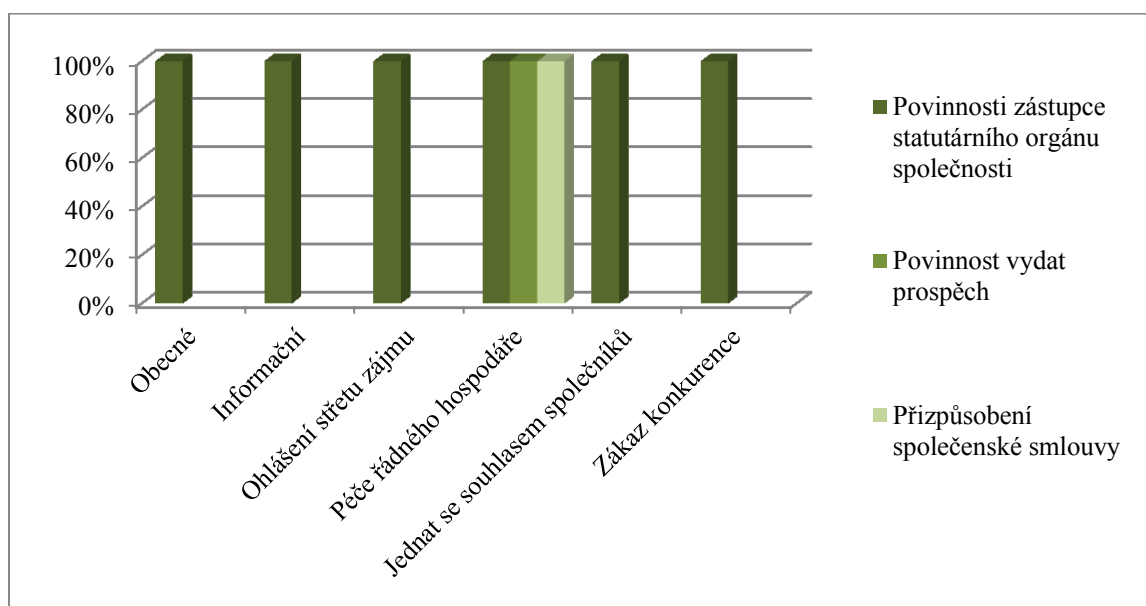
jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nucených výdajů.

2.6 Povinnosti zástupce statutárního orgánu společnosti

2.6.1 Povinnosti jednatele / člena statutárního orgánu společnosti

Funkce jednatele / člena SO společnosti s sebou přináší nejen vznik práv, ale také povinností, jež tato osoba musí splnit v rámci smluvního vztahu, který mezi ní a společností existuje. Nejzákladnější povinnosti jednatelů / členů SO jsou opět zachyceny v grafickém znázornění č. 2.6.1 a následuje jejich podrobnější rozpis a příklady z praxe. S těmito povinnostmi úzce souvisí odpovědnost tohoto jednatele / člena SO, které bude věnována samostatná podkapitola.

Graf č. 2.6.1 Povinnosti jednatele / člena SO společnosti



Zdroj: vlastní zpracování

Mezi základní povinnosti, které musí fyzická či právnická osoba splnit, chce-li se stát členem statutárního orgánu společnosti, patří dosažení věku **minimálně 18 let** a musí být plně způsobilá k právním úkonům. Plnou způsobilost k právním úkonům jako pojem v NOZ nenalezneme, namísto toho je zde pojem **svéprávnost**, který má totožný význam. Svéprávnost

lze chápat jako způsobilost fyzické osoby nabývat práv a povinností prostřednictvím vlastních právních jednání.²¹

Každý výkon funkce s sebou přináší určité splnění stanovených povinností. V případě, kdy se chce fyzická či právnická osoba stát členem statutárního orgánu společnosti, má zákonem stanovenou **informační povinnost** vůči společnosti. Tato povinnost spočívá v oznámení, zda u osoby není dána překážka pro výkon této funkce, a zda je tato osoba bezúhonná.²²

Tato skutečnost je zakotvena v ustanovení § 46 ZOK, stejně tak jako povinnost informovat, zda ohledně jejího majetku nebo majetku korporace, ve které v posledních 3 letech působila jako člen orgánu, bylo vedeno insolvenční řízení dle jiného právního předpisu nebo řízení dle ustanovení § 63 až 65 ZOK, či u této osoby není dána jiná překážka pro výkon funkce.²³

Za další informační povinnost lze považovat **ohlášení střetu zájmu** člena statutárního orgánu společnosti se zájmem obchodní korporace, a to bez zbytečného odkladu po té, co se o této skutečnosti dozvěděl. Ohlašovací povinnost směřuje vůči ostatním členům orgánu, jehož je dotyčný členem, a vůči kontrolnímu orgánu, byl-li zřízen, popřípadě nejvyššímu orgánu. Tato povinnost se vztahuje také na střet zájmů osob, které jsou členovi orgánu korporace blízké, nebo jsou jím ovlivněné či ovládané.

Povinnost **informovat ostatní členy orgánu**, jehož je členem, kontrolní orgán, potažmo nejvyšší orgán, má člen statutárního orgánu také v případě, chce-li s obchodní korporací, v níž je členem orgánu, uzavřít smlouvu. Informovat musí opět bez zbytečného odkladu a musí uvést, za jakých podmínek má být smlouva uzavřena. Stejnou povinnost má také v případě, že smlouvu s korporací bude chtít uzavřít osoba členovi statutárního orgánu blízká, jím ovlivněná nebo ovládaná.²⁴

Pojem **péče řádného hospodáře** byl v předchozí právní úpravě vymezen taktéž v souvislosti s povinnostmi nejen členů statutáru akciové společnosti a společnosti s ručením

²¹ ZALOŽIT FIRMU: Časté dotazy: Společnost s ručením omezeným. [online]. [17. 01. 2015]. Dostupné z: <http://www.zalozfirmu.cz/caste-dotazy/spolecnost-s-rucenim-omezenym-s-r-o/#faq-26>

²² Dle živnostenského zákona není bezúhonnou osobu osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

²³ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (Zákon o obchodních korporacích)

²⁴ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (Zákon o obchodních korporacích)

omezeným, ale vztahoval se také na výkon funkcí členů dozorčích rad v akciových společnostech. Nicméně tato právní úprava neobsahovala bližší definici tohoto pojmu a tak ji šlo chápat jako povinnost jednat svědomitě a s odpovědností.²⁵

Člen statutárního orgánu, souhlasem k výkonu funkce, na svá bedra přebírá nejen odpovědnost, ale také povinnosti, které se k výkonu této funkce pojí. V NOZ v ustanovení § 159 je zmíněna povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, která je charakterizována, jako povinnost vykonávat danou funkci s nezbytnou **loajalitou, pečlivostí a potřebnými znalostmi**.

To znamená, že výkon funkce by měl spočívat v provádění činností, které směřují ve prospěch korporace, a jsou uskutečňovány v dobré víře, za využití odborných znalostí, bez snahy prosazení vlastních soukromých zájmů, přičemž tento pojem počítá také s určitým úsudkem, spočívajícím v rozumném předpokládání dopadu dané činnosti.²⁶

V souvislosti s touto definicí charakterizuje ZOK v ustanovení § 51 odst. 1 pojmy pečlivost a potřebné znalosti, jež jsou součástí péče řádného hospodáře.²⁷ Jedná se o pojem tzv. podnikatelského úsudku, který je nově zaveden. Tento pojem, jinak také zvaný **Business Judgment Rule**, vznikl především z důvodů stále se častěji vyskytujícího podnikatelského rizika, kterému statutární zástupci při výkonu jejich funkce čelí. V současnosti je toto riziko již běžným jevem při nejrůznějších obchodních operacích, laicky řečeno, kdykoli může dojít k selhání dané operace nebo nemusí dojít k dosažení úspěšného cíle.²⁸

Poněkud stěžejní je následné posouzení, zda člen orgánu jednal s péčí řádného hospodáře či nikoli. V takovéto situaci se vždy přihlíží k péči, kterou by vynaložila v podobné situaci jiná, rozumně pečlivá osoba, která by byla v pozici obdobného orgánu společnosti. Je ovšem pravdou, že neexistuje žádné objektivní hledisko k posuzování daného jednání. Z mého pohledu je v současné situaci na trhu ČR takřka nutností, aby jednatel / člen statutárního orgánu společnosti jednal v rizikových situacích, jelikož konkurence mezi společnostmi podnikajícími na území ČR je veliká a tudíž je vyžadováno riskantní jednání,

²⁵ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

²⁶ BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 375 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-819-2. Str. 48, 49.

²⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁸ Dny práva 2011 – Days of Law 2011 [online]. [24. 02. 2015]. Brno: Masarykova univerzita, 2012 ISBN (číslo dle sekce) ISBN 978-80-10-5911-5 (soubor) 9788021047334. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings>

aby společnost uspěla. Samozřejmě s tímto problémem souvisí i možnost neúspěchu a je proto složité posoudit, zda jednatel jednal s péčí řádného hospodáře či nikoli.

Příkladem porušení péče řádného hospodáře může být kauza společnosti Tender Group Plus, s.r.o., která se odehrála v roce 2002. Tehdejší jednatel společnosti byl obviněn z korupce, jež souvisela s poskytováním veřejných zakázek. Společnost Tender Group Plus podnikala v té době v oblasti stavebnictví, přičemž měla realizovat stavební práce několika městům. Na základě toho vypsala společnost výběrové řízení, přičemž začalo docházet k oněm korupčním praktikám. Následně byly parametry výběrové řízení nastaveny tak, aby toto řízení mohly vyhrát pouze firmy, jež jednatelem společnosti poskytly úplatky. Jednatel společnosti se tímto způsobem obohatil zhruba o 13,65 milionů korun. Pro nedostačující množství důkazů byl ovšem tento případ zastaven.²⁹

Z pohledu, tehdy účinného obchodního zákoníku, dle mého názoru došlo k porušení péče řádného hospodáře, jelikož jednatel nerespektoval zájmy společnosti, nýbrž své zájmy, respektive svůj prospěch a obohacení, čímž mohl chod společnosti ohrozit. V té době právní řád ČR neobsahoval žádná ustanovení týkající se trestní odpovědnosti právnických osob. Pokud tedy došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu, byl za tento trestný čin odpovědný statutární orgán společnosti, tedy jednatel.

Kdybychom na obdobnou situaci nahlíželi v současné době, jednalo by se taktéž o porušení péče řádného hospodáře, s tím rozdílem, že od roku 2012 nabytí právní účinnosti zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Ten přináší souběžnou odpovědnost právnických a fyzických osob.

Jelikož by jednatel přijal úplatek, který je dle trestního zákoníku definován jako trestný čin v ustanovení § 331, byla by za tento trestný čin odpovědna také společnost, ve které jednatel působí jako statutární orgán, což je stanoveno v ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob. Podobné ujednání obsahuje také nový občanský zákoník v ustanovení § 167. Samotné jednání jednatele by tedy významným způsobem ovlivnilo fungování společnosti.

S porušením povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře souvisí celá řada dalších povinností, které na tuto navazují.

²⁹ AKTUÁLNĚ: *Velké stavební firmy před soudem kvůli úplatkům*. [online]. [10. 02. 2015]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/velke-stavebni-firmy-pred-soudem-kvuli-uplatkum/r~i:article:521900/>

Pokud dojde k porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře, vzniká členu statutárního orgánu **povinnost vydat** korporaci **prospěch**, který v souvislosti s provedenou činností získal, a pokud vydání prospěchu není možné, má povinnost jí tento prospěch nahradit v penězích.

Nastane-li situace, kdy porušením povinnosti člena statutárního orgánu vznikla obchodní korporaci újma, může ji tato korporace vypořádat dle smlouvy uzavřené s povinnou osobou. Aby byla tato smlouva účinná, je nutno souhlasu nejvyššího orgánu obchodní korporace, a to alespoň dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků.³⁰

Také nutnost **přizpůsobit společenskou smlouvu** stávajícímu zákonu spadá pod povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, nicméně je na místě, aby byla blíže specifikována.

Tuto povinnost stanovuje jednatelem ustanovení § 197 ZOK, ve kterém stojí, že jednatel musí vyhotovit úplné znění společenské smlouvy a to bez zbytečného odkladu po tom, co se dozvěděl, že ke změně této smlouvy došlo. Následně úplné znění společenské smlouvy uloží do Sbírky listin obchodního rejstříku spolu s listinami, které dokazují změnu této smlouvy. Termín pro přizpůsobení společenské smlouvy je v ustanovení § 777 odst. 2 ZOK stanoven do konce června loňského roku, což již není aktuální. Nicméně za zmínku stojí následující.

Jak již bylo řečeno, nutnost přizpůsobení společenské smlouvy ukládá ustanovení § 777 odst. 2 ZOK. Nejedná se přitom o klasickou změnu, ale o vyhotovení úplného znění společenské smlouvy zapříčiněnou změnou zákona. Zde je ten podstatný rozdíl. Změna společenské smlouvy jako taková je záležitost dobrovolná a není nutno řídit se výše zmíněným termínem. Oproti tomu přizpůsobení společenské smlouvy stávající právní úpravě je záležitostí nezbytnou.

V případě, že společnost neprovede následující přizpůsobení společenské smlouvy, je kontaktována a vyzvána rejstříkovým soudem k nápravě v přiměřené lhůtě. Pokud ani v této lhůtě společnost smlouvu nepřizpůsobí, hrozí jí pokuta dle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Přičemž ustanovení § 104 tohoto zákona upřesňuje výši dané pokuty: *„Předseda senátu může uložit pořádkovou pokutu zapsané osobě také tehdy, jestliže neuposlechla výzvy rejstříkového soudu, aby mu sdělila skutečnosti nebo předložila listiny potřebné k rozhodnutí v řízení zahájeném bez návrhu nebo aby mu*

³⁰ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (Zákon o obchodních korporacích). Ustanovení § 53 odst. 1 a 3

předložila listiny, které podle tohoto nebo jiného zákona mají být založeny do sbírky listin; pořádkovou pokutu lze uložit do výše 100 000 Kč. “³¹

V souvislosti s výše zmíněným je dobré zmínit také ustanovení odstavce pátého § 777 ZOK, který umožňuje společností podřít se tomuto zákonu jako celku, a to nejpozději do 2 let ode dne účinnosti tohoto zákona, tedy do 1. 1. 2016. Toto ustanovení dává společností příležitost, jak zamezit „podvojnosti“ právní úpravy obchodní společnosti, čímž by se nadále neaplikoval zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ale pouze zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech.³²

Není-li ve společenské smlouvě stanoveno jinak, má člen SO **povinnost**, při rozhodování ve všech věcech společnosti, **jednat se souhlasem všech společníků**. Bez tohoto souhlasu nesmí podnikat nic, co by souviselo s předmětem podnikání společnosti a to ani v případě prospěchu jiným osobám.

Další povinností je povinnost jednatele / člena SO dodržovat zákaz konkurence stanovený ZOK, díky němuž **nesmí být jednatelem** nebo členem statutárního orgánu **jiné společnosti**, jenž má obdobný předmět podnikání, výjimkou je situace, jedná-li se o koncern. Existují ovšem i jiné podmínky, za kterých lze tento „zákaz“ obejít. Například v situaci, kdy člen SO / jednatel předem informuje valnou hromadu o tomto konkurenčním vztahu, a valná hromada (popř. jiný nejvyšší orgán) tento vztah povolí. V dřívější právní úpravě tato možnost povolení činnosti v zákazu konkurence nebyla přípustná.³³

Práva a povinnosti výše uvedené nejsou zdaleka všechny. Dále rozlišujeme povinnosti týkající se ručení společníků, práva na podíl na zisku apod. Tyto oblasti budou detailněji rozebrány v podkapitolách k nim náležících.

2.6.2 Povinnosti členů statutárního orgánu společnosti na Slovensku

Jen pro zajímavost, podobné povinnosti mají také členové statutárních orgánů společností v jiných zemích. Například na Slovensku došlo ke změně v právní úpravě, která upravuje práva a povinnosti členů statutárních orgánů společností. Dochází tak ke změně

³¹ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

³² BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. Str. 2688

³³ PATRIA: *Výkon funkce v zákazu konkurence*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/2340852/po-roce-2014-bude-mozny-vykon-funkce-i-v-zakazu-konkurence-za-urcitych-podminek.html>

v oblastech, jako jsou vedoucí pracovníci ve společnosti s ručením omezeným a představenstvo v akciové společnosti, stejně jako v regulaci odpovědnosti těchto osob. I tady mají členové statutárních orgánů povinnost vykonávat svou působnost s odbornou péčí v souladu se zájmy společnosti a všech jejích akcionářů, resp. společníků. Členové statutárních orgánů, kteří poruší své povinnosti, jsou povinni nahradit škodu způsobenou společností, a ručí stejně jako jednatelé v České republice společně a nerozdílně.³⁴

2.6.3 Povinnosti zástupce statutárního orgánu v likvidaci – likvidátora

Likvidátor, stejně jako jednatel či člen SO, musí splňovat určité podmínky, aby vůbec mohl danou funkci vykonávat. Tyto podmínky jsou totožné s podmínkami nezbytnými k výkonu funkce člena SO / jednatele. Taktéž je povinen vykonávat svou funkci řádně a odpovídá za tento výkon stejně jako člen SO / jednatel.

Vstup společnosti do likvidace je povinen **oznámit** všem **známým věřitelům** (bez zbytečného odkladu a minimálně dvakrát s dvoutýdenním odstupem) a zároveň tyto věřitele vyzve k **přihlašování pohledávek**, a to ve lhůtě, jež nesmí být delší než tři měsíce od druhého zveřejnění.

Není-li společnost v úpadku, měl by likvidátor v průběhu likvidace **přednostně** uspokojit **pohledávky za zaměstnanci** společnosti. Pokud se společnost v úpadku nachází, vzniká mu povinnost **podat insolvenční návrh**.

Likvidátor je povinen činit úkony směřující k likvidaci společnosti a jeho činnost by tak měla odpovídat cílům likvidace. Dodržuje omezení týkající se dědictví či odkazu s podmínkou, doložením času nebo příkazem.³⁵

Během průběhu likvidace má také povinnost **informační** a to vůči **společníkům** a **věřitelům** společnosti. To znamená, že požádá-li některý ze společníků nebo z věřitelů například o soupis jmění majetku, má likvidátor povinnost tento soupis poskytnout.³⁶

Soupis jmění společnosti a **zahajovací rozvahu** sestavuje likvidátor ke dni vstupu právnické osoby do likvidace.

³⁴ Ibp USA. *Slovakia Business Law Handbook Strategic Information and Laws*. Intl Business Pubns USA, 2012, 300 s. ISBN 978-143-8771-014. Str. 147

³⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ustanovení § 189 – 200

³⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Osobní obchodní společnosti*. Praha: ASPI, 2008, xxv, 318 s. Právnické osoby. ISBN 978-80-7357-383-6. Str. 214

2.6.4 Povinnosti zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenčního správce

Bez pochyby také v situaci úpadku či hrozícího úpadku, kdy se společnost nachází v insolvenčním řízení, má osoba, jenž je jmenována do funkce insolvenčního správce, své povinnosti. Těmito povinnostmi jsou povinnosti různé povahy, přičemž dominují povinnosti administrativní, informační, přezkumné aj.

Insolvenční správce má povinnost vykonávat svou funkci **svědomitě** a s **odbornou péčí**, má povinnost vyvinout co nejvyšší úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, tak, aby byli věřitelé dlužníka uspokojeni v co nejvyšší možné míře.³⁷

Příkladem porušení této povinnosti, by dle mého úsudku, mohla být situace, kdy insolvenční správce rozprodává majetek společnosti bez předchozího souhlasu příslušného orgánu společnosti či pokud nakládá s majetkem společnosti bez sepsání tohoto majetku.

V první řadě musí insolvenční správce **vytvořit seznam pohledávek**, který následně vede. Musí tedy akceptovat přihlášené pohledávky, které seřadí do seznamu, a to v pořadí, kdy tyto pohledávky byly doručeny soudu. Poté musí umožnit komukoli z účastníků řízení, jenž bude mít oprávnění, nahlédnout do tohoto seznamu a také do dokladů, které s těmito pohledávkami souvisí.

Tyto **pohledávky musí** insolvenční správce **přezkoumat**. Tento přezkum se týká pravosti, výše pohledávané částky a pořadí, ve kterém má být tato pohledávka uplatněna.

Další povinností insolvenčního správce je zjištění o stavu majetku dlužníka, tzn. **soupis jeho majetku** a jiných majetkových hodnot.³⁸

Taktéž oznamovací povinnost patří mezi základní povinnosti insolvenčního správce. Tuto povinnost ukládá insolvenční zákon v ustanovení § 149, kde je určeno, že insolvenční správce se musí **vyjádřit k návrhu řešení úpadku** z pohledu jeho vhodnosti.

³⁷ FABIAN PARTNERS: *Insolvenční správce*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.fabianpartners.cz/cz/insolvenčni-spravce/odpovednost-v-insolvencnim-řízení/>

³⁸ Dny práva 2008 – Days of Law 2008: *Úloha správce v insolvenčním řízení*. [online]. [29. 03. 2015]. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/jiricka.pdf>

2.7 Ručení a odpovědnost zástupce statutárního orgánu společnosti

Odpovědnost členů statutárního orgánu společnosti není v současně účinných právních předpisech upraven pro jednotlivé typy právních forem, ale pouze z obecného hlediska.

Povinnost ručení ukládá členu statutárního orgánu nejen ZOK ale také NOZ.

Než přejdeme k samotným ustanovením, ve výše zmíněných právních normách, je dobré vědět, jaký rozdíl skýtají pojmy **odpovědnost a ručení**. Ačkoli se na první pohled nezdá, je poměrně veliký rozdíl mezi těmito dvěma pojmy, a velká část lidí je považuje za synonyma.

Zatímco odpovědnost se vztahuje na závazky povinného, které souvisí přímo s jeho osobou, tak ručení představuje závazky jiné osoby, které jsme povinni plnit.³⁹

Jak již bylo řečeno výše, povinnost ručit nalezneme nejen v ZOK ale také v NOZ, a je dobré vědět, že tyto dva právní předpisy spolu úzce souvisí a v mnoha věcech se doplňují. Například co se týče úhrady způsobené újmy, která souvisí s porušováním povinností a ručením, ZOK ve svém třetím paragrafu stanovuje, že povinnost nahradit újmu, postihuje škůdce i povinnost nahradit nemajetkovou újmu.⁴⁰

Zmínku o nemajetkové újmě nalezneme také v NOZ, a to v ustanovení § 2894 odst. 2., kde stojí: „*Nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. V takových případech se povinnost nahradit nemajetkovou újmu poskytnutím zadosti učinění posoudí obdobně podle ustanovení o povinnosti nahradit škodu.*“

Povinnost ručit nalezneme v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v několika paragrafech.

Například co se týče přemístění sídla právnické osoby, které je upraveno v ustanoveních § 138 až § 143, vyplývá z ustanovení § 140 pro členy statutárního orgánu společnosti povinnost **ručit za dluhy**, které nebyly zajištěny v případě, kdy o uhrazení pohledávek věřitelům společností rozhodne soud a právnická osoba jej neuposlechne, a to

³⁹ MÚJ PRÁVNÍK: *Ručení jednatele společnosti s ručením omezeným po 1. 1. 2014*. [online]. [23. 01. 2015]. Dostupné z: muj-pravnik.cz/ruceni-jednatele-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-po-1-1-2014/

⁴⁰ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (Zákon o obchodních korporacích). Ustanovení § 3 odstavec 2.

v situaci, kdy právnická osoba umísťuje sídlo do zahraničí a nedohodne se s věřiteli na způsobu a rozsahu zajištění těchto pohledávek.

Další povinnost ručit plyne statutárnímu orgánu společnosti z ustanovení § 141 odst. 1 a odst. 2., kdy v případě, že člen právnické osoby nesouhlasí s přemístěním sídla do zahraničí, má právo ukončit členství v právnické osobě a plyne-li tomuto členu právo na vypořádání, přičemž právnická osoba mu má poskytnout plnění nejpozději ke dni účinnosti přemístění sídla, **ručí** členové statutárního orgánu společnosti **za splnění tohoto závazku**. Stejně tak ručí členové statutárního orgánu a také členové právnické osoby za dluhy, které společnosti vznikly přede dnem účinnosti přemístění sídla.

Ručení jednatelů je taktéž zmíněno v ZOK, a to v souvislosti se situací, kdy se obchodní korporace nachází v úpadku dle ustanovení § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

ZOK ručení jednatelů zmiňuje v ustanovení § 66 odst. 2, kde „*ten, kdo poruší zákaz uložený mu rozhodnutím o vyloučení, ručí za splnění všech povinností obchodní korporace, které vznikly v době, kdy vykonával přes zákaz činnost člena jejího orgánu, ač se jím nestal nebo jím být přestal.*“⁴¹

Předchozí právní úprava řešila problematiku, která předcházela vyloučení jednatele, a to v ustanovení § 381 ObchZ. V tomto paragrafu je zakázán, na tři roky, výkon funkce osobou, která v totožné funkci působila v právnické osobě alespoň jeden rok předtím, než byl na majetek této právnické osoby prohlášen konkurs. Stejná podmínka platila i pro insolvenční návrh, podaný proti takové osobě, který byl zamítnut pro nedostatek majetku.⁴²

Rozdíl zde shledáme v tom, že ObchZ neobsahoval povinnost jednatele ručit v případě porušení zákazu jemu uloženého soudem, což je v současné právní úpravě poněkud přísnější a vysloveně stanoveno. Pokud dojde k porušení tohoto zákazu, tak ten, kdo zákaz porušil, **automaticky ručí** za splnění všech povinností obchodní společnosti, jež vznikly v době, kdy funkci přes zákaz vykonával. Není zde tedy nutný rozsudek soudu o povinnosti ručit v této situaci. Dle mého úsudku je to v současné právní úpravě lépe specifikováno, jelikož v dřívější

⁴¹ „Rozhodnutím o vyloučení“ je zde myšleno rozhodnutí insolvenčního soudu.

⁴² ŠTENGLOVÁ, Ivana a Stanislav PLÍVA a Miloš TOMSA et al. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-807-4003-547. Str. 152 – 155

době mohlo záměrně docházet k porušování zákazu uloženého soudem o vyloučení jednatele a tak také k úkonům, které samotný chod korporace mohly ovlivnit.

Následně, v ustanovení § 68 ZOK, je stanoveno ručení člena nebo bývalého člena statutárního orgánu společnosti za její povinnosti na základě návrhu podaného soudem či insolvenčním správcem v případech, kdy bylo rozhodnuto, že obchodní korporace je v úpadku, a člen nebo bývalý člen statutárního orgánu dané korporace věděli nebo měli a mohli vědět, že obchodní korporace se nachází v hrozícím úpadku dle jiného právního předpisu, a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné.

Tato úprava se nepoužije na osobu, jež svou funkci vykonávala s péčí řádného hospodáře a byla do této funkce prokazatelně stanovena za účelem odvrácení úpadku či jiné nepříznivé situace. **Rozsah ručení** je zde **neomezený** a vztahuje se na všechny povinnosti společnosti, které zůstaly nevypořádané v době rozhodnutí o úpadku.⁴³

V tomto ustanovení je změna oproti předchozí právní úpravě v tom, že je zde vyžadována prokazatelnost při stanovení osoby do funkce za účelem odvrácení nepříznivé hospodářské situace. V ustanovení ObchZ stačila skutečnost, že se osoba stala orgánem až po prohlášení úpadku.⁴⁴ Z toho vyplývá, že toto ustanovení se týká krizových manažerů, po kterých je v současnosti vyžadována prokazatelnost tohoto výkonu v jejich smlouvě o výkonu funkce, jež musí obsahovat onen účel, za kterým byli do funkce dosazeni či jmenováni. Je to výhodné z toho hlediska, že nepodaří-li se jim úpadek či hrozící úpadek odvrátit, mohou prokázat, že měli zvláštní účel své činnosti a nebudou tak vystaveni riziku ručení za povinnosti společnosti.

Jak již víme, veřejná obchodní společnost je společností osobního typu, což znamená, že její společníci se podílejí na podnikání. Platí, že společníci, kteří společnost zakládají, jsou také jednatelem společnosti, pokud společenská smlouva neurčí pouze některé z nich.

Co se týče ručení členů SO za závazky společnosti v tomto typu korporace, jedná se o ručení **společné a nerozdílné**. To znamená, že každý člen SO je ručitelem v celé částce, nikoli

⁴³ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁴⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana a Stanislav PLÍVA a Miloš TOMSA et al. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-807-4003-547. Ustanovení § 38l odst. 4 písm. c). Str. 152.

jenom z části. Za dluhy společnosti ručí tito členové SO, a zároveň společníci, celým svým majetkem.

Jak již bylo zmíněno v podkapitole 2.6.1 *Povinnosti jednatele / člena SO společnosti*, odpovědnost statutárního orgánu souvisí mimo jiné také s povinností plnit svou funkci s péčí řádného hospodáře. Tato odpovědnost je ukotvena v NOZ v ustanovení § 159, přičemž pokud člen voleného orgánu nenahradí právnické osobě škodu, kterou ji způsobil porušením této povinnosti, která se k výkonu jeho funkce váže, a ačkoliv byl povinen tuto škodu nahradit, ručí věřitelům právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu neuhradil, pokud se věřitel plnění na právnické osobě nemůže domoci.⁴⁵

Následně je v ustanovení § 159 odst. 3 stanoveno, do jaké výše jednatel ručí v případě porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře. Platí, že jednatel **ručí omezeně**, tedy do **výše nenahrazené škody** a délka trvání povinnosti ručit tak souvisí s úhradou této škody a zaniká v okamžiku jejího uhrazení.

Pokud v praxi dojde k situaci, že statutární orgán poruší péči řádného hospodáře na základě pokynu valné hromady, a tento pokyn je v rozporu s právními předpisy a statutární orgán na tuto skutečnost výslovně upozornil, **nevzniká** statutárnímu orgánu společnosti **odpovědnost za škodu**, která v této situaci vznikne.

2.7.1 Ručení a odpovědnost členů statutárního orgánu společnosti na Slovensku

Na Slovensku je situace související s ručením a odpovědností následující. Člen statutárního orgánu není zodpovědný za škody, které společnosti svým jednáním způsobil, za předpokladu, že prokáže, že jednal s odbornou péčí a v dobré víře, a v zájmu společnosti. Členové statutárních orgánů rovněž nezodpovídají za škodu způsobenou společností při provádění rozhodnutí valné hromady. Tato výjimka neplatí, pokud rozhodnutí valné hromady bylo v rozporu s právními předpisy stanov. Jestliže společnost s ručením omezeným vytvořila dozorčí radu, vedení takové firmy není zproštěno odpovědnosti za porušení svých povinností, i když jejich konání bylo schváleno dozorčí radou. Mimo jiné, veškeré dohody mezi společností a členem jejího statutárního orgánu zbavující nebo omezující odpovědnost člena

⁴⁵ BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 375 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-819-2.

statutárního orgánu, jsou zakázány. Stanovy také mohou omezit nebo vyloučit odpovědnost členů statutárního orgánu.⁴⁶

2.7.2 Odpovědnost zástupce statutárního orgánu v likvidaci - likvidátora

Co se týče ručení a odpovědnosti likvidátora, jenž ve společnosti působí, v mnoha případech se tato záležitost shoduje s ručením a odpovědností jednatele / člena SO společnosti. Likvidátor stejně jako jednatel / člen SO musí vykonávat svou činnost s péčí řádného hospodáře a pokud tuto povinnost poruší, je zavázán k **náhradě škody** či **vydání prospěchu**, který tímto jednáním získal. Samotné porušení péče řádného hospodáře je taktéž možno postihnout sankcí v podobě odvolání likvidátora z této funkce soudem či orgánem, jež likvidátora do funkce jmenoval.

Jelikož má likvidátor během likvidace společnosti co do činění s majetkem dané právnické osoby, má taktéž odpovědnost z této oblasti a je **trestně odpovědný** za správu cizího majetku. Sankce za porušení této povinnosti jsou stanoveny v trestním zákoníku.⁴⁷

2.7.3 Odpovědnost zástupce statutárního orgánu v insolvenčním řízení – insolvenčního správce

Insolvenční správce odpovídá za porušování svých povinností a to různým subjektům IŘ. Těmito subjekty chápeme věřitele, dlužníky a další třetí osoby účastny IŘ. Těmito subjektům insolvenční správce odpovídá za vzniklou **škodu či újmu**, kterou jim způsobil svým jednáním, které bylo v rozporu se zákonem, rozhodnutím soudu či nesplňovalo podmínku jednání s odbornou péčí. Samozřejmě tuto odpovědnost lze vyloučit, ale pouze v situaci, kdy insolvenční správce prokáže, že vynaložil veškeré úsilí k odvrácení vzniku škody či újmy.⁴⁸ Ovšem zde je opět stěžejním ono posouzení a obecně prokazování této skutečnosti.

Taktéž odpovídá za škodu či újmu, kterou způsobil jiná osoba, jež plnila úkoly tohoto insolvenčního správce.

⁴⁶ Ibp USA. *Slovakia Business Law Handbook Strategic Information and Laws*. Intl Business Pubns USA, 2012, 300 s. ISBN 978-143-8771-014. Str. 147.

⁴⁷ JOSKOVÁ, Lucie. *Nová společnost s ručením omezeným: právo - účetnictví - daně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 207 s. Právo pro praxi. ISBN 9788024744452. Str. 184

⁴⁸ FABIAN PARTNERS: *Insolvenční správce*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.fabianpartners.cz/cz/insolvenzni-spravce/odpovednost-v-insolvencnim-rizeni/>

3 Finanční a daňové aspekty funkce statutárního zástupce

3.1 Souběh funkcí

Problematika souběhu funkcí je nekonečnou otázkou. V podstatě se jedná o situaci, kdy jednatel / člen SO společnosti **část** své činnosti vykonává **na základě smlouvy o výkonu funkce** a **část na základě pracovní smlouvy**. Zpravidla se může jednat o obchodní vedení dané společnosti.⁴⁹

Od 1. 1. 2012 v předchozí právní úpravě v ustanovení § 66d zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, kdy pověření obchodním vedením společnosti mohl zčásti nebo zcela vykonávat statutární orgán společnosti, byl souběh funkcí povolen.⁵⁰

Ve výše zmíněném paragrafu není definován pojem „Obchodní vedení“ a definici tohoto pojmu nenalezneme ani v jiných paragrafech obchodního zákoníku. Přesto byl, a nadále je, tento pojem v zákoně běžně používán.

Definici tohoto pojmu ale nalezneme v jednom z rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, konkrétně v rozhodnutí ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006, kde je tento pojem definován jako *„...organizace a řízení podniku, který náleží společnosti, řízení zaměstnanců, rozhodování o provozních záležitostech, tj. např. zásobování, odbyt, reklama, vedení účetnictví (srov. § 135 odst. 1 ObchZ) apod., jakož i rozhodování o podnikatelských záměrech. Pod pojem obchodního vedení pak nelze zahrnout právní úkony uzavírané společnostmi s třetími osobami (viz citovaný § 133 ObchZ)...*“⁵¹

Jak již bylo zmíněno výše, na dané obchodní vedení má jednatel uzavřenou smlouvu pracovní. V ustanovení § 66d ObchZ lze nalézt odkaz právě na zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, kterým se následný pracovní vztah bude řídit. V tomto právním předpise jsou ovšem upraveny pracovní vztahy ze závislé činnosti, tzn. vztahy, ve kterých vystupují prvky nadřízenosti a podřízenosti mezi účastníky tohoto vztahu.⁵² V některých případech, kdy společnost měla pouze jednoho jednatele, resp. člena statutárního orgánu, jenž byl také v obchodním vedení společnosti, a tudíž tato osoba vystupovala jak na pozici zaměstnance,

⁴⁹ BĚHOUNEK, Pavel: *Pracovní poměr statutárních orgánů*. [online]. [20. 01. 2015]. Dostupné z: <http://behounek.webnode.cz/mohlo-by-vas-zajimat/pracovni-pomer-statutarnich-organu/>

⁵⁰ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

⁵¹ SALVIA: *Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 5Tdo 94/2006*. [online]. [20. 01. 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo94/2006>

⁵² Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Ustanovení § 1, § 2

tak na pozici zaměstnavatele, bylo obtížné prokazovat vztah nadřízenosti a podřízenosti dle ustanovení zákoníku práce. Proto problematiku určitých oblastí, jako například odpovědnosti a odměny, upravuje obchodní zákoník, a to v ustanovení § 66d ve druhém a třetím odstavci.

Jak plyne z výše uvedeného, souběh funkcí byl povolen od 1. 1. 2012, a to především díky novelizaci obchodního zákoníku, která zapříčinila vznik ustanovení § 66d, který tento souběh umožňoval. Do té doby byl souběh funkcí nepřipustný, jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Ads/2010-58, kdy Nejvyšší správní soud stanovil, že činnost jednatele / člena SO nesmí být shodná s činností prováděnou na základě pracovněprávního vztahu. Na českém podnikatelském trhu na základě tohoto rozhodnutí došlo k rozruchu, který následně podmínil vydání výše zmíněné novelizace Vládou České republiky.⁵³

Proč k souběhu funkcí před 1. 1. 2012 vlastně docházelo? Dle mého názoru to bylo především z důvodu daňových aspektů. Docházelo totiž k rozdílnému posuzování odměn především z hlediska sociálního a zdravotního pojištění a také k odlišnostem v uznatelnosti mzdových nákladů a nákladů na odměnu jednatele/člena statutárního či jiného orgánu, jak zobrazuje následující tabulka č. 3.1.

Tabulka 3.1 Daňové a pojistné aspekty jednatelů a členů statutárních orgánů

	Zaměstnanec / jednatel	Člen představenstva / dozorčí rady
Daňové hledisko (ze strany příjemce plateb)	Odměna podléhá dani z příjmů ze závislé činnosti, její srážky provádí a odvádí společnost	Odměna podléhá dani z příjmů ze závislé činnosti, její srážky provádí a odvádí společnost
Daňové hledisko (ze strany společnosti)	Odměna zaměstnance / jednatele je daňově uznatelný náklad pro společnost	Odměna není daňově uznatelný náklad pro společnost
Sociální zabezpečení	Podléhá	Nepodléhá
Zdravotní pojištění	Podléhá	Podléhá

Zdroj: Eprávo.cz

⁵³ PODNIKATEL: *Souběh funkcí opět není od roku 2014 možný*. [online]. [21. 01. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/soubeh-funkci-opet-neni-od-roku-2014-mozny-poradime-jak-se-vyhnete-problemum/>

Do 1. 1. 2012 byla **mzda zaměstnanců a odměna jednatele** totiž, dle ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, **daňově uznatelným výdajem**, kdežto odměna **člena statutárního orgánu** (např. člen představenstva), či jiného orgánu (např. člen dozorčí rady), **daňově uznatelným výdajem nebyla**.⁵⁴

Mzda zaměstnanců taktéž podléhala, kromě odvodu daně z příjmu, odvodu zdravotního i sociálního pojištění v plném rozsahu, což znamená, že bylo odváděno pojistné na nemocenské pojištění, na důchodové pojištění a také na státní politiku zaměstnanosti.⁵⁵

Oproti tomu u odměny jednatele nedocházelo k odvodům na nemocenské pojištění, a odměna členů statutárního orgánu, tzn. členů představenstev a členů jiných orgánů společnosti, nepodléhala odvodu sociálního pojištění, ale pouze zdravotnímu pojištění.⁵⁶

Od 1. 1. 2012 došlo k novelizaci zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, přičemž touto novelizací došlo ke sjednocení odvodů na pojištění statutárních orgánů a zaměstnanců. Do skupiny účastníků na nemocenském pojištění byli zařazeni společníci, jednatele a taktéž členové statutárních orgánů a jiných orgánů společností. A do skupiny podléhající důchodovému pojištění byli zařazeni členové kolektivních orgánů právnických osob.⁵⁷

V současné době **souběh funkcí není přípustný**, a to od 1. 1. 2014, kdy obdobu ustanovení § 66d v nynější právní úpravě nenalezneme.

Dle prohlášení vydaného tiskovým odborem Ministerstva spravedlnosti České republiky se tedy přihlíží k původní právní úpravě, tzn. k judikatuře, která byla účinná před novelizací ObchZ.

⁵⁴ ŠUBRT, Bořivoj. *Souběžný výkon manažerských pozic v pracovněprávním a obchodněprávním vztahu*. Práce a mzda. 2010, č. 9/2010

⁵⁵ SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI: *Povinnosti zaměstnavatele a odvody*. [online]. [21. 01. 2015]. Dostupné z: <http://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/cizinci-ze-zemi-mimo-eu/pracovni-pomer/zamestnani-mimo-eu-odvody>

⁵⁶ PRÁVNÍ ZPRAVODAJ: *Souběh pracovního poměru*. [online]. [21. 01. 2015]. Dostupné z: <http://www.nortonrosefulbright.com/knowledge/publications/61841/pravni-zpravodaj-soubeh-pracovniho-pomeru>

⁵⁷ ŠKUBAL, Jaroslav a Dana TREZZIOVÁ. *Souběh funkcí*. Práce a mzda. 2011, č. 1/2012

Odkazuje přitom na ustanovení § 1791 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve kterém je stanoveno, že pracovněprávní poměr člena statutárního orgánu společnosti, uzavřený na činnost, kterou ze svého titulu vykonává, postrádá svůj důvod.⁵⁸

3.2 Odměňování zástupce statutárního orgánu společnosti

3.2.1 Odměňování jednatele / člena statutárního orgánu

Člen SO / jednatel vykonává svoji funkci v korporaci na základě **příkazní smlouvy**, potažmo **smlouvy o výkonu funkce**. Smlouva o výkonu funkce je nově upravena v ustanoveních zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. V těchto ustanoveních je také nově upravena problematika týkající se odměny, která členu statutárního orgánu plyne za výkon jeho funkce. V předchozím zákoně č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku platilo, že nebyla-li odměna pro statutární orgán sjednána přímo ve smlouvě, počítalo se s odměnou **obvyklou**.

To v **současné právní úpravě** stanoveno není. Ustanovení § 59 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., ZOK uvádí, že není-li odměna sjednána přímo ve smlouvě, považuje se výkon funkce za **bezplatný**.⁵⁹

Původní právní úprava obsahovala ustanovení, přesněji v ustanovení § 66 ObchZ, ve kterém stálo, že vztah mezi členem statutárního orgánu a společností se má řídit přiměřeně ustanoveními o mandátní smlouvě^{60 61}, není-li uzavřena samostatná smlouva o výkonu funkce statutárního orgánu společnosti. Ke smlouvě o výkonu funkce se ovšem vyjadřovala velice stručně, a to tak, že byl pouze stanoven požadavek písemné formy a schválení valnou hromadou společnosti (u s.r.o. nebo a.s.), nebo všemi společníky, ručícími za závazky společnosti neomezeně (společník v.o.s. nebo komplementář k. s.).⁶²

⁵⁸ JUSTICE: *Souběh funkcí již není od 1. 1. 2014 přípustný*. [online]. [21. 01. 2015]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=336831>

⁵⁹ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁶⁰ Zde je na místě zmínit, že vztah mezi společností a jednatelem uzavřený mandátní smlouvou není a ani nemůže být stejný jako vztah mandátáře a mandanta. Je zde několik rozdílů, přičemž jedním je například povinnost v jednání. V rámci vztahu mandant – mandatář je mandatář povinen jednat s odbornou péčí, nikoli s péčí řádného hospodáře, kterou nařizuje zákon jednatelem.

⁶¹ MZDOVÁ PRAXE: *Odměňování jednatele společnosti*. [online]. [24. 02. 2015]. Dostupné z: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d2524v3290-odmenovani-jednatele-spolecnosti-s-rucenim-omezenym/?search_query=

⁶² Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Obchodní zákoník tedy bral v potaz dva možné způsoby vymezení vztahu mezi členem statutárního orgánu a společností. Buďto neexistovala smlouva o výkonu funkce a pro tento vztah se využívalo ustanovení o mandátní smlouvě, nebo byla přímo uzavřena smlouva o výkonu funkce.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech ustanovení upravující mandátní smlouvu nepřejímá a namísto ní je specifikována v občanském zákoníku smlouva příkazní.^{63 64}

V ZOK také nově nalezneme možný **nárok na odměnu** za výkon funkce, jež byla sjednána ve smlouvě o výkonu funkce uzavřené v souladu se ZOK, což znamená, že tato smlouva byla schválená valnou hromadou (v případě s.r.o.). Pokud odměna jednatele nebude doložena schválením valné hromady, jednatel se nebude moci odměny domáhat. Tato skutečnost platila i v předchozí právní úpravě, kde bez schválení odměny, či dodatečného schválení odměny, se jednatel této odměny domáhat nemohl. Rozdíl je zde ten, že v případě platnosti obchodního zákoníku, kdy odměna nebyla obsažena ve smlouvě o výkonu funkce, náleželo rozhodování o odměně do kompetence valné hromady.⁶⁵

Z výše zmíněného vyplývá, že se jednatel mohl odměny domáhat, i přesto, že nebyla výslovně stanovena ve smlouvě, jelikož mu **náležela** odměna v **obvyklé výši**, na kterou si mohl uplatňovat nárok.

V současné době je situace jiná a dle ZOK je tudíž jediným podkladem pro nárokovou odměnu smlouva o výkonu funkce, v níž musí být tato odměna sjednána a v případě, že sjednána není, je výkon funkce považován za bezplatný. Jedinou výjimku zde představuje ustanovení odstavce 4 § 59 ZOK, který podmiňuje vznik nároku na odměnu i v případě, kdy není ujednána ve smlouvě a to v následujících případech:

⁶³ ZÁKONY V KAPSE: *10 nejpoužívanějších smluv v podnikání*. [online]. [16. 01. 2015]. Dostupné z: <http://zakonyvkapse.cz/top-ten-10-nejpouzivanejsich-smluv-v-podnikani/>

⁶⁴ Příkazní smlouvu nalezneme v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, přesněji v ustanovení § 2430 – 2444. Spadá do tzv. ustanovení o závazcích, které vyplývají ze smluv příkazního typu, a kromě příkazní smlouvy zde nalezneme smlouvu o Zprostředkování, Obchodním zastoupení, Komisi a Zasílatelství. Pro tento druh smlouvy je typická charakteristika spočívající v projevu vůle, chcete-li ve vynaložení úsilí. Z toho vyplývá, že cílem smlouvy není konkrétní výsledek.

Dále je pro příkazní smlouvu typické, že se může týkat jakékoli záležitosti, tudíž se nemusí nutně týkat obchodní záležitostí.

⁶⁵ BĚHOUNEK, Pavel. *Smlouva o výkonu funkce jednatele*. Daně a právo v praxi. 2014, č. 1/2014.

- Ujednání o odměně či smlouva o výkonu funkce nejsou platné, a to kvůli příčinám jsoucím na straně obchodní společnosti.
Může se jednat o situaci, kdy smlouvu uzavřel sám jednatel, který není oprávněn k zastupování společnosti samostatně a k uzavření této smlouvy je nutný souhlas všech jednatelů dané korporace.
- Situace, kdy obchodní společnost bude vykazovat určité překážky, bránící uzavření smlouvy o výkonu funkce.
Zde může být zdárným příkladem skutečnost, že korporace nemá osobu zmocněnou k uzavření smlouvy
- Situace, kdy nedojde ke schválení smlouvy o výkonu funkce valnou hromadou ani bez zbytečného odkladu po vzniku funkce, i přestože samotná smlouva o výkonu funkce nebyla v rozporu se ZOK.

V těchto případech se na odměnu pohlíží jako na odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy, a v případě že smlouva uzavřena nebyla, pohlíží se na odměnu jako na obvyklou v době vzniku funkce za činnost obdobné činnosti.

Současná právní úprava, dle mého názoru, lépe specifikuje a konkretizuje danou problematiku. Je totiž jednodušší prokazování právního nároku onou potvrzenou smlouvou a v případě opačném tento nárok jednatel jednoduše nemá, a člověk se tak vyhne složitému prokazování o nárocích na danou odměnu.

Proto mnozí autoři doporučují, jak odměnu jednateli sjednat. Například Štohl doporučuje sjednat následující:

- **Výši odměny**, jež by měla být obvykle sjednána fixní částkou za každý kalendářní měsíc trvání výkonu dané funkce, a která by jednateli měla náležet i v situaci, kdy nedochází k výkonu funkce z důvodu pracovní neschopnosti apod.
- **Způsob náhrady nutně nebo účelně vynaložených nákladů spojených s výkonem funkce**, jakými jsou kupříkladu cestovní náhrady
- **Další benefity jednateli**, kterými mohou být např. poskytnutí služebního vozidla nejen pro služební účely, příspěvky na připojištění, stravenky, aj.⁶⁶

⁶⁶ BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL. *Účetní a daňová specifika společnosti s ručením omezeným: distanční studijní opora*. 2. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 2012, 118 s. ISBN 978-80-8731-430-2. Str. 29

Nyní bych se ráda zaměřila na daňovou uznatelnost těchto „složek“ odměny, jež společnost svému jednateli / členu SO poskytuje.

Odměna jednatele je z pohledu zákona o daních z příjmů posuzována obdobně jako odměna zaměstnanci, což znamená, že je na ni nahlíženo, jako na příjem ze závislé činnosti a tyto jsou pro společnost, jež odměnu vyplácí, **daňově uznatelným nákladem** dle ustanovení § 24 odst. 1 ZDP a § 25 ZDP tuto položku z daňové uznatelnosti nevylučuje.⁶⁷

Cestovní náhrady jsou výdaje společnosti, které poskytuje v případě, kdy jednatel provádí služební cesty pro danou společnost, a proto se řadí také do **daňově uznatelných nákladů společnosti**. Dojde-li ale k situaci, že jednatel / člen SO nebude mít poskytování těchto náhrad sjednáno ve smlouvě o výkonu funkce, nemohou mu být tyto náhrady přiznány.⁶⁸

Tento nárok na náhradu nákladů spojených s výkonem funkce má jednatel / člen SO i v případě, že je jeho výkon funkce bezplatný. Jak ale bylo řečeno výše, musí mít tuto skutečnost ve smlouvě sjednanou.

Přiznávání cestovních náhrad řeší zákoník práce a týká se i jednatelů / členů SO, i přesto, že zaměstnanci společnosti nejsou. Na jednatele je totiž dle daňového hlediska, které je zde rozhodující, nahlíženo jako na **zaměstnance**.

Také dle předpisů o zdravotním pojištění je na jednatele / člena SO společnosti nahlíženo jako na zaměstnance a jeho odměna tedy podléhá odvodům pojistného na **zdravotním pojištění**. V případě že jednatel / člen SO vykonává svou funkci bezplatně a odměna mu tak neplyne (nemá ani příjem jako zaměstnanec nebo OSVČ), je na něj pohlíženo jako na osobu bez zdanitelných příjmů. To znamená, že v takovém případě by si jednatel / člen SO musel pojistné na zdravotní pojištění platit sám⁶⁹ a to ve stanovené výši, které pro rok

⁶⁷ DAŇAŘI ONLINE: *Odměna jednatele jako daňově uznatelný náklad*. [online]. [03. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d7904v10540-odmena-jednatele-jako-danove-uznatelny-naklad/>

⁶⁸ BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL. *Účetní a daňová specifika společnosti s ručením omezeným: distanční studijní opora*. 2. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 2012, 118 s. ISBN 978-80-8731-430-2. Str. 31

⁶⁹ BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. ANAG, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4. Str. 149

2015 představuje částku 1.242,- Kč, což je o 94 Kč více než v předchozím roce. Tento fakt je zapříčiněn zvýšením minimální mzdy, která v roce 2015 představuje 9.200,- Kč a z této minimální mzdy je daná výše pojistného počítána.⁷⁰

Může samozřejmě nastat i situace, kdy odměna jednatele / člena SO není v takové výši, jako je minimální mzda, v takovém případě je třeba doplatit toto pojistné v dané sazbě 13,5 % z rozdílu mezi minimální mzdou a skutečnou odměnou, přičemž společnost by svému jednateři / členu SO tento doplatek strhla.⁷¹

V zákoně č. 592/1992 Sb., o pojistném na **veřejné zdravotní pojištění** je zmínka o tom, že jednatel společnosti je pro účely zdravotního pojištění automaticky považován za zaměstnance společnosti. Výše odvodů je tak pro jednatele stejná jako pro jakéhokoli jiného zaměstnance, což znamená, že pojistné představuje 13,5 % příjmů, jenž jsou zúčtovány v souvislosti s výkonem zaměstnání, v tomto případě s výkonem funkce, přičemž 9 % hradí zaměstnavatel a 4,5 % je odvedeno z odměny jednatele.⁷²

Sociálnímu pojištění podléhají ti jednatelé, kteří za výkon své funkce dosahují hranice rozhodného příjmu, který v roce 2014 činil částku 2.500,- Kč a tato částka pro rok 2015 zůstává neměnná. Taktéž dle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, je na jednatele a členy SO pohlíženo jako na zaměstnance dle tohoto zákona.⁷³

V situaci, kdy má jednatel příjem nižší, než tuto rozhodnou částku, je na něj pohlíženo jako na tzv. zaměstnance malého rozsahu a je pojištěn pouze v těch měsících, ve kterých jeho příjem dosáhne alespoň oněch 2.500,- Kč.⁷⁴

V rámci sociálního zabezpečení je jednatel / člen SO účasten důchodového pojištění a může mu tak vzniknout nárok na důchod, který představuje stejnou výši jako nárok na důchod ze mzdy při pracovním poměru. Stejně tak nemocenské zabezpečení, které představuje dávky při

⁷⁰ VZP: *Změny v platbě zdravotního pojištění od 1. 1. 2015*. [online]. [21. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni-od-1-ledna-2015>

⁷¹ BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. ANAG, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4. Str. 149

⁷² BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. ANAG, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4. Str. 147

⁷³ BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. ANAG, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4. Str. 145 - 147

⁷⁴ PENÍZE: *Účast jednatelů na sociálním pojištění*. [online]. [03. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/socialni-a-zdravotni-pojisteni/253044-ucast-jednatelu-na-socialnim-pojisteni>

pracovní neschopnosti apod., je založeno odměnou jednatele / člena SO na základě smlouvy o výkonu funkce, stejně jako nárok na toto zabezpečení ze mzdy při pracovním poměru.

Pokud by jednatel / člen SO vykonával svou funkci bezúplatně, nebyl by z titulu práce pro společnost účasten na důchodovém pojištění.⁷⁵

3.2.2 Odměňování likvidátora

Likvidátorovi společnosti náleží odměna dle toho, kdo jej do funkce povolal. Mohou nastat dvě základní situace, přičemž v té první je likvidátor společnosti do funkce jmenován statutárním orgánem společnosti / jednatelem, a v druhé situaci jej do funkce jmenuje soud.

V první situaci, kdy je povolán do funkce jednatelem, mu náleží **odměna** pouze v případě, byla-li **sjednána** ve smlouvě o výkonu funkce. Stejně jako člen SO / jednatel, také likvidátor uzavírá se společností smlouvu o výkonu funkce, ve které může být jeho odměna stanovena. Tato smlouva musí být opět schválena valnou hromadou společnosti. V případě, že smlouva o výkonu funkce chybí nebo nesplňuje požadavky dané zákonem, je výkon funkce likvidátora považován za **bezúplatný**.⁷⁶

Ve druhé situaci je likvidátor jmenován soudem, je výše odměny stanovena nařízením vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob.

Tuto odměnu mu, v případě jeho jmenování soudem, vyplácí soud, který odměnu určil a odměna je hrazena státem.

Výše zmíněné nařízení stanovuje odměnu likvidátora, která má být stanovena ze základu, kterým je majetkový zůstatek, který vyplyne z likvidace společnosti.

Následující tabulka č. 3.2.2 uvádí odměnu likvidátora a jednotlivé základy, ze kterých je tato odměna vyčíslována. Tento systém odměňování je pro likvidátory dostatečně motivační a odpovídá náročnosti a množství činností vykonávaných likvidátorem. Je zde

⁷⁵ BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. ANAG, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4. Str. 149

⁷⁶ JOSKOVÁ, Lucie. *Nová společnost s ručením omezeným: právo - účetnictví - daně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 207 s. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-4445-2. Str. 184

ovšem jeden zádrhel a to ten, že pokud likvidační majetek nedostačuje zcela či zčásti k uhrazení dané odměny, náleží likvidátorovi odměna ve výši 1.000,- Kč.⁷⁷

Tabulka č. 3.2.2 Výpočet odměny likvidátora

do 100.000 Kč	15 %,
nad 100.000 Kč do 500.000 Kč	15.000 Kč + 10 % z částky přesahující 100.000 Kč,
nad 500.000 Kč do 1.000.000 Kč	55.000 Kč + 7 % z částky přesahující 500.000 Kč,
nad 1.000.000 Kč do 20.000.000 Kč	90.000 Kč + 5 % z částky přesahující 1.000.000 Kč.

** Částka nad 20.000.000 Kč do základu pro určení odměny nezapočítává*

Zdroj: Nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob

Tuto odměnu lze samozřejmě přiměřeně zvýšit či snížit.⁷⁸

Stejně jako u členů SO / jednatelů, je i na likvidátory pohlíženo jako na **zaměstnance** a jejich odměna tedy podléhá odvodům pojistného na **zdravotním pojištění**. V případě že likvidátor vykonává svou funkci bezplatně a odměna mu tak neplyne (nemá ani příjem jako zaměstnanec nebo OSVČ), je na něj pohlíženo jako na osobu **bez zdanitelných příjmů**.

Sociálnímu pojištění podléhají ti likvidátoři, kteří za výkon své funkce dosahují hranice rozhodného příjmu, který v roce 2014 činil částku 2.500,- Kč a tato částka pro rok 2015 zůstává neměnná. Opět je na ně pohlíženo jako na zaměstnance pro účely zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Stejně jako v předchozí podkapitole, nastane-li situace, kdy má likvidátor nižší příjem, než tuto rozhodnout částku, je považován za zaměstnance malého rozsahu a pojištěn bude pouze v těch měsících, ve kterých jeho příjem dosáhne alespoň 2.500,- Kč.

⁷⁷ KONKURNÍ NOVINY: *Insolvenční poradna*. [online]. [15. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/insolvenni-poradna-50>

⁷⁸ Nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob

3.2.3 Odměna insolvenčního správce

Odměna insolvenčního správce je blíže specifikována vyhláškou č. 313/2007 Sb. Stanovení této odměny je závislé na způsobu insolvenčního řízení. Odměna se **odlišně** stanovuje při **oddlužení, reorganizaci, konkursu apod.** Tato odměna je insolvenčnímu správci vyplácena z majetkové podstaty. Pokud je tato majetková podstata nedostačující, hradí odměnu za činnost insolvenčnímu správci stát. Nejvýše však náhrada těchto nákladů představuje částku 50.000,- Kč na odměnu insolvenčního správce a 50.000,- Kč na náhradu hotových výdajů insolvenčnímu správci.⁷⁹

Dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů je **insolvenční správce** chápán jako **OSVČ**. Tato skutečnost má bezpochyby vliv na odvody sociálního a zdravotního pojištění.

Zdravotní pojištění a jeho odvody ze strany insolvenčního správce závisí na výši zisku, vždy však musí být zaplácena minimální záloha, placená každý měsíc. Pro rok 2015 představuje tato záloha částku 1.797,- Kč.⁸⁰

Sociální pojištění taktéž podléhá měsíčním odvodům, které pro rok 2015 představují částku 1.943,- Kč.⁸¹

Obecně odvody pojistného na sociální a zdravotní pojištění OSVČ **nepatří** mezi **daňově uznatelné náklady**, z čehož plyne, že insolvenční správce si těmito odvody nemůže snižovat daňový základ.⁸²

3.3 Daň z příjmů

3.3.1 Daň z příjmů jednatele / člena statutárního orgánu

Danění příjmů členů statutárního orgánu společnosti se nejedná o oblast, která by měla představovat nějaký problém. Ovšem i zde se najdou určité situace, které problematickými být mohou.

⁷⁹ Zákon č. 182/2006 Sb. Insolvenční zákon. Ustanovení § 38 odst. 2.

⁸⁰ FINEXPERT: *OSVČ a zálohy na zdravotní pojištění v roce 2015*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/osvc-a-zalohy-na-zdravotni-pojisteni-v-roce-2015>

⁸¹ IPODNIKATEL: *Sociální pojištění OSVČ v roce 2015*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Socialni-pojisteni/socialni-pojisteni-osvc-2015.html>

⁸² PODNIKATEL: *Daňové náklady*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/specialy/dane-z-prijmu/danove-naklady/>

Na odměnu jednatele / člena SO je nahlíženo z pohledu daňového aspektu, jako na **zaměstnance** společnosti,⁸³ což znamená, že i jednatel / člen SO může uplatňovat obdobné **odpočty ze základu daně** jako zaměstnanec.

Z výše zmíněného plyne, že jedná-li se tedy o člena statutárního orgánu, který je **fyzická osoba**, je jeho příjem daněn **15% sazbou daně** z příjmu fyzických osob. Přesněji se jedná o danění příjmu ze závislé činnosti, který je blíže specifikován v ustanovení § 6 odst. 1 písm. c zákona o dani z příjmu fyzických osob.

Z této odměny společnost sráží zálohy na daň ze závislé činnosti a musí tak být registrována jako plátce daně z příjmů ze závislé činnosti.

Jedná-li se o člena statutárního orgánu, jenž je **právníckou osobou** (a.s., s.r.o., k.s.), bude jeho příjem daněn **19% sazbou daně** z příjmu právnických osob. Z pohledu zákona o dani z příjmu právnických osob se jedná o zdanitelný příjem dané právnické osoby, který, dle mého názoru, následně vstupuje do obecného základu daně, a to v podobě výnosů. Pokud členem statutárního orgánu byla v.o.s., vstupovala by odměna do výnosů této v.o.s. a následně by došlo k rozdělení zisku (dané v.o.s.), jenž by byl daněn v daňových přiznáních jednotlivých společníků této společnosti dle toho, zda by se jednalo o fyzickou či právnickou osobu.

Poměrně problematická a zajisté diskutabilní je situace, kdy je daněn příjem právnické osoby, jenž je členem statutárního orgánu společnosti, a která je zároveň plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), zda bude její příjem této dani podléhat.

3.3.2 Daň z příjmů likvidátora

Jak již bylo zmíněno, likvidátorem se může stát jak fyzická, tak právnická osoba a odměna této osoby bude dle tohoto faktoru taktéž daněna.

V oblasti daňové podléhá odměna likvidátora, jež je fyzická osoba, dani z příjmů fyzických osob dle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) a rovněž odvodům na sociální a zdravotní pojištění.⁸⁴ Příjem tohoto likvidátora bude daněn **15% sazbou daně** z příjmu fyzických osob.

⁸³ AKCELERACE: *Daňové tipy VI – jak ušetřit na daních u jednatelů*. [online]. [28. 02. 2014]. Dostupné z: <http://www.akcelerace-praha.cz/novinka.php?id=245>

⁸⁴ JOSKOVÁ, Lucie. *Nová společnost s ručením omezeným: právo - účetnictví - daně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 207 s. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-4445-2. Str. 185

V případě likvidátora – právnické osoby bude docházet ke zdanění **19% sazbou daně** z příjmu právnických osob (u právních forem a.s., s.r.o. a k.s.), a tento příjem by, stejně jako v případě člena SO / jednatele, vstupoval do obecného základu daně a to v podobě výnosů. Pokud by se jednalo o právnickou osobu (v.o.s.), byl by tento příjem zahrnut do výnosů daně v.o.s. a následný zisk by byl daněn v příznacích jednotlivých společníků v.o.s. dle toho, zda by se jednalo o společníka fyzickou osobu či právnickou osobu.

Stejně jako v předchozí podkapitole, i zde se řeší otázka, zda bude likvidátor – plátce DPH, povinen k odvodu této daně ze své odměny.

3.3.3 Daň z příjmů insolvenčního správce

Z pohledu zákona o daních z příjmů je příjem insolvenčního správce řazen mezi příjmy ze samostatné činnosti a to mezi **příjmy z jiného podnikání**, než je zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství či podnikání na základě živnostenského oprávnění.

Opět zde platí, že insolvenční správce, jež je fyzická osoba bude tento svůj příjem danit **15% sazbou daně** z příjmu fyzických osob. V případě insolvenčního správce – právnické osoby (v.o.s.) bude tento příjem, dle mého názoru, zahrnut ve výnosech této právnické osoby a následně bude daněn v daňovém příznacích jednotlivých společníků daně právnické osoby.

3.4 DPH z odměny zástupce statutárního orgánu

3.4.1 DPH z odměny jednatele / člena statutárního orgánu

Název kapitoly by mohl vypadat vcelku nejasně, proto se budu tuto problematiku snažit co nejlépe ujasnit a specifikovat.

Otázka týkající se daně z přidané hodnoty, která souvisí s odměnou, vyvstává v situaci, kdy je statutárním zástupcem / jednatelem osoba, která je plátcem této daně. Jedná se o poměrně nejasnou situaci. V zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty totiž v ustanovení § 5, který vymezuje osoby povinné k dani, nalezneme, že povinnou osobou k této dani je fyzická nebo právnická osoba vykonávající ekonomickou činnost, a následně je tato činnost v druhém odstavci blíže specifikována. Z toho odstavce zároveň plyne, že za **ekonomickou činnost** se **nepovažuje** činnost osob, které jsou zdaňovány jako příjmy ze závislé činnosti podle zvláštního právního předpisu, což v této problematice představují fyzické osoby, jakožto jednatele / členové statutárního orgánu společnosti.

Podle Sojky obsahuje zákon o DPH určité nepřesnosti. Co se týče definice ekonomické činnosti, tvrdí, že člen statutárního orgánu vystupuje jako poskytovatel pracovní síly a je ve smluvním vztahu s příjemcem pracovní síly, za což nepobírá příjem ze závislé činnosti nýbrž smluvní odměnu a tato odměna má pouze tyto příjmy zakalkulovány a objektivně obsahuje také další složky určené k pokrytí dalších nákladů a vlastního zisku. Tímto tedy obsahuje přidanou hodnotu, které by měla podléhat dani z přidané hodnoty.⁸⁵

Když se ale vrátíme ke skutečnosti, jež je znázorněna schématem č. 2.2, že i za jednáním právnické osoby (coby jednatele / člena orgánu) stojí v konečném důsledku osoba fyzická, vyvstává otázka, jak pohlížet na toto její jednání. Její činnost by mohla být posuzována taktéž jako poskytování manažerských služeb. Manažerské služby zahrnují motivaci pracovníků a jednání za společnost, což bývá náplní výkonu funkce jednatele taktéž.^{86 87} Z tohoto hlediska by se jednalo o ekonomickou činnost, která podléhá dani z přidané hodnoty.

Navíc dle ESD činnost jednatele či člena statutárního orgánu **není považována za ekonomickou činnost** pouze v případě, kdy tato osoba vykonává činnost na **základě pracovní smlouvy**.⁸⁸

Z tohoto tvrzení plyne, že existuje-li mezi jednatelem / členem SO a společností jiná smlouva nežli pracovní, je činnost tohoto člověka považována za ekonomickou činnost. V souvislosti s tímto je vhodné zmínit, že ESD zakládá princip nadřazenosti norem EU nad právními řády členských států, což je zmíněno také v Lisabonské smlouvě.

Z tohoto úhlu pohledu by tedy byla činnost jednatele / člena orgánu chápána jako ekonomická činnost podléhající odvodu daně z přidané hodnoty.

⁸⁵ ÚČETNÍ PORTÁL: *Interpretace pojmu ekonomická činnost*. [online]. [08. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ucetni-portal.cz/interpretace-pojmu-ekonomicka-cinnost-v-5-odst-2-zdph-384-v.html>

⁸⁶ IPODNIKATEL: *Manažerské funkce aneb co by měl umět a dělat dobrý manažer*. [online]. [08. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Management/manazerske-funkce-aneb-co-by-mel-umet-a-delat-dobry-manazer-firmy>

⁸⁷ PRO JOBS: *Co dělá jednatel*. [online]. [09. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.projobs.cz/napln-prace-jednatel-295>

⁸⁸ DRÁBOVÁ, Milena a Olga HOLUBOVÁ a Milan TOMÍČEK. *Komentáře k právním předpisům 2013/1*. Dostupné z: <http://www.wkonline.cz/ao/cs/dokument/nahled-dokumentu/?doc=d45379v56693p150&query=odvedeno%7Ccodvr%C3%A1tit+%24type%3D3&search-type=0&docno=3>

V tomto konkrétním případě by nejspíše záleželo na objektivním posouzení této činnosti. Domnívám se, že příslušné finanční úřady na území našeho státu funkci jednatele / člena SO za ekonomickou činnost nepovažují a tudíž ani nevynucují odvody DPH z jejich odměny. Pokud by zde ovšem nastal problém a tato záležitost se dostala před soudní řízení, záleželo by na objektivním posouzení a nejspíš by v tomto procesu sehrál roli také ESD.

Podle mého by však tato odměna jednatele / člena SO dani z přidané hodnoty podléhat neměla. Dle mého úsudku nenaplňuje onu definici ekonomické činnosti dle zákona o DPH, i přesto, že ESD zastává jiné stanovisko. Podle mě je činnost jednatele / člena SO jakýmsi projevem „vůle“ tuto činnost vykonávat a tuto funkci taktéž nevnímám jako poskytování služby, je to funkce, kterou bych přirovnala k zaměstnaneckému poměru, i když ten v tomto případě nevzniká.

3.4.2 DPH z odměny likvidátora

Také nad odměnou likvidátora visí tento otazník související s DPH.

Názory na tuto problematiku se opět různí. Dle Jarkovského bude docházet k odvodům DPH z odměny likvidátora, je-li tento plátcem.⁸⁹ Oproti tomu v Žalobě na určení pořadí uplatněných pohledávek, pod zn.: KSOS 25 INS 29472/2013 – B24 ze dne 12. 9. 2014, podané žalobcem Ing. Jiřím Hučkou proti žalovanému Mgr. Jaroslavu Brožovi, je zmíněno, že odměna likvidátora nepodléhá DPH, jelikož se nejedná o činnost, jež by naplňovala definici podnikání.

Z tohoto úhlu pohledu se přikláním k názoru, že DPH z odměny likvidátora by odváděno býti nemělo, jelikož nenaplňuje onu ekonomickou činnost.

Naskýtá se zde ovšem ještě jeden problém, a to ten, jak v této problematice stojí odměna likvidátora, jenž je jmenován soudem. Když totiž nahlédneme do zákona o DPH, shledáme v paragrafu upravujícím poskytování služeb, že za poskytnutí služby se považuje poskytnutí služby za úplatu i na základě rozhodnutí státního orgánu či vyplývá-li ze zvláštního právního předpisu.⁹⁰ Dle ustanovení tohoto paragrafu bychom funkci likvidátora mohli chápat za poskytování služby, jež by DPH podléhala. Ostatně o odvodu DPH z odměny v tomto

⁸⁹ JARKOVSKÝ, Jiří. *Otázky & odpovědi*. Daně a právo v praxi. 2006, č. 2/2006.

⁹⁰ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

konkrétním případě existuje i rozhodnutí soudu, které uvádí, že likvidátorovi jmenovanému soudem k jeho odměně nenáleží náhrada daně z přidané hodnoty a tuto daň tak musí odvést.⁹¹

Osobně však likvidátora společnosti chápu jako orgán společnosti, který má sice určitý cíl, kterého je třeba dosáhnout a taktéž tato činnost může (a nemusí) býti zpoplatněna, což určitým způsobem navádí k chápání této činnosti jako služby, nicméně je to povinnost samotného likvidátora směřovat své úkony k dosažení onoho cíle, kterým je likvidace společnosti. Vztah zaměstnance vůči zaměstnavateli také nechápeme jako službu a na vztah likvidátora ke společnosti nahlížím stejně. Podle mne by tedy odměna likvidátora neměla podléhat DPH.

3.4.3 DPH z odměny insolvenčního správce

Stejně jako v předchozích kapitolách, i tato se zabývá případnou povinností odvést DPH z odměny. V tomto konkrétním případě je situace následující. Je-li insolvenční správce plátcem DPH, náleží mu k odměně a k náhradě hotových výdajů částka odpovídající DPH. Tuto daň je následně povinen odvést dle zvláštního právního předpisu.⁹²

3.5 Podíl na zisku

Problematicku podílu na zisku nalezneme v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech v ustanovení § 34, kde v prvním odstavci stojí: „*Podíl na zisku se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Lze jej rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.*“⁹³

Tento podíl na zisku je splatný do šesti měsíců od konce účetního období, ledaže ve společenské smlouvě bude určeno jinak.

Podíl na zisku lze dle nového ZOK vyplácet **ve formě záloh**, které je možno vyplácet pouze na základě **mezitimní účetní závěrky**.

⁹¹ POLIŠENSKÁ, Petra. *Přehled judikatury ve věcech nákladů řízení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 253 s. Judikatura (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-653-0.

⁹² EPRÁVO: *Odměna insolvenčního správce*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/odmena-insolvenčního-správce-71224.html>

⁹³ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ustanovení § 34, odst. 1

O podílu na zisku rozhoduje valná hromada a to na základě řádné účetní závěrky, přičemž může být rozděleno více, než co činila záloha. V případě, kdy by došlo k negativnímu výsledku hospodaření, tedy k účetní ztrátě, hrozilo by, že valná hromada by musela rozhodnout o částečném vrácení záloh.

Právě zálohy jsou onou novinkou, kterou nové dva právní předpisy (NOZ a ZOK) přinesly. Vyplácení podílu na zisku ve formě záloh bývalo před rokem 2014 možné pouze po skončení účetního období a po schválení účetní závěrky vrcholným orgánem společnosti.⁹⁴

Člověku by se na první pohled mohlo zdát, že podíl na zisku je záležitostí, týkající se pouze společníků společnosti, jak stanovuje ustanovení § 34 ZOK, který ve svém prvním odstavci hlásá, že podíl na zisku lze rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak. Ovšem ve skutečnosti tomu tak není, jak již ustanovení tohoto paragrafu vypovídá, společenská smlouva může určit, že podíl na zisku bude vyplácen nejen společníkům, ale také kupříkladu jednatelům společnosti, což bude náš objekt zájmu. Dle mého názoru může být také smlouvou o výkonu funkce jednatele stanoveno, že tento má nárok na podíl na zisku.

Dle ustanovení § 25 odst. 1 písm. e) ZDP se jedná se o **výdaj daňově neúčinný** a společnost si ho tak ve svém daňovém přiznání nemůže odečíst od základu daně.

Co se týče zdanění tohoto podílu z pohledu jednatele, mohou vzniknout dvě situace.

První situací je skutečnost, že jednatel je pouze jednatelem společnosti, nikoli společníkem, a tudíž nemá žádný majetkový podíl, chcete-li obchodní podíl, na společnosti. Dle mého názoru by v tomto případě podíl na zisku, jemu vyplácený, mohl být chápán jako mimořádná odměna (bonus), která, stejně jako klasická odměna jednatele spadá do příjmů ze závislé činnosti a byla by daněna 15% sazbou daně. Přičemž by z této mimořádné odměny bylo stejně tak odváděno pojistné na sociální a zdravotní pojištění jednatele.

U druhé situace může dojít k tomu, že jednatel společnosti je zároveň společníkem oné společnosti. Pokud by jednatel byl zároveň společníkem společnosti, byl by jeho podíl na zisku předmětem daně dle ustanovení § 8 ZDP, jako příjem z kapitálového majetku, jelikož na

⁹⁴ PORTÁL POHODA: *Podíly na zisku obchodních korporací od roku 2015*. [online]. [16. 03. 2015]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/podily-na-zisku-obchodnich-korporaci-od-roku-2015/?css=print>

tomto příjmu má určitý majetkový podíl. V této situaci by byl podíl jednatele – společníka daněn 15% srážkovou daní.

Pro členy statutárního orgánu v.o.s., jež jsou zároveň společníky, upravuje podíl na zisku ustanovení § 7 odst. 1 písm. d) a je taktéž daněn 15% sazbou daně (v případě společníka fyzické osoby). Společník, který je osobou právnickou daní tento podíl na zisku ve svém daňovém přiznání a to 19% sazbou daně z příjmu právnických osob.

Otázkou v této oblasti je, jak posoudit podíl na zisku, vyplácený jednatelem / členu SO, který nemá ve smlouvě o výkonu funkce stanovenou odměnu, ani způsob jejího výpočtu a je tudíž tento výkon považován za bezplatný. Existuje zde určité riziko, že by tento podíl na zisku byl chápán jako skrytě vyplácená odměna. Proto považuji za vhodné uvést nároky na podíl na zisku pro jednatele / členy SO nejen do společenské smlouvy, ale také do smlouvy, kterou má tato osoba uzavřenou se společností.

Ráda bych se vrátila k dříve zmíněným zálohám na podíl na zisku. Jak bylo řečeno, společnost může vyplácet zálohy na podíl na zisku pro všechny, komu tento podíl na zisku náleží, tedy i členům SO / jednatelům. Tyto zálohy na podíl na zisku mají návaznost na ustanovení § 38d zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, to znamená, že tyto zálohy podléhají 15% srážkové sazbě daně. Otázkou tak je, co se stane v případě, že společnost rozhodne o vyplacení záloh, které budou pravidelně daněny a ke konci účetního období, na základě řádné účetní závěrky, dojde ke zjištění, že společnost vykazuje namísto zisku ztrátu. Valná hromada může rozhodnout o částečném vrácení již vyplacených záloh, ovšem jak to bude s daněmi? Má společnost nárok požadovat po finančním úřadu navrácení této již zaplacené daně?

Z logiky věci by k takové situaci dojít nemělo, jelikož valná hromada by měla na základě předešlých období či celkového průběhu hospodaření dané společnosti sledovat, jaké má tato společnost výnosy a pokud by rozhodla i přes nízké peněžní prostředky o vyplacení záloh, hraničilo by to s porušením péče řádného hospodáře. Pokud by se jednalo o nově založenou společnost, dle mého názoru by bylo nevhodné rozhodnout o vyplacení záloh na podíl na zisku, jelikož nelze predikovat zisky společnosti na základě poznatků z minulých let.

V případě, kdy daná společnost na trhu působí delší dobu, řídí se ZOK a NOZ, a dostane se do výše uvedené situace, že VH schválí zálohy na podíly na zisku a řádná účetní

závěrka prokáže ztrátu dané společnosti, mělo by při případném vrácení těchto již vyplacených záloh, jít nárokovat navrací již splacené daně z těchto záloh u příslušného FÚ.

Z pohledu společnosti považují za výhodnější vyplacení klasické odměny jednatelem / členu SO, jelikož tuto si může uznat coby daňově uznatelný výdaj, kdežto v případě podílu na zisku tuto operaci provést nelze, jelikož podíl na zisku nepatří do daňově uznatelných výdajů.

3.6 Společník a jednatel v jedné osobě

Situaci, kdy je jednatel / člen SO zároveň společníkem této společnosti, jsem se rozhodla věnovat v samotné podkapitole a to především z důvodu přehlednosti. Tato situace může vzniknout v právní formě s.r.o. i v.o.s. a dovoluji si uvést několik příkladů, se kterými se člověk může v praxi setkat.

První příklad se zabývá právní formou **s.r.o.**, která má **jediného společníka**, který je taktéž **jediným jednatelem** společnosti, a tato společnost funguje **bez zaměstnanců**. Obecně vzato je činnost společnosti prováděna tímto jediným společníkem a to buď zcela, nebo pouze částečně. Do tohoto typu příkladu řadíme také společnosti, mající zaměstnance, ovšem tito zaměstnanci se podílejí na fungování společnosti pouze nepřímo, což znamená, že vykonávají funkce jako sekretář, asistent apod., nebo se podílejí přímo, nicméně nepotřebují k výkonu této funkce pověření obchodním vedením.

V tomto případě by byla činnost jednatele považována za činnost vedlejší, jelikož hlavní činnost vykonává na pozici společníka. Jakožto společníkovi plyne této osobě odměna, jež je stanovena nejlépe na základě příkazní smlouvy. Mohla by být s tímto společníkem uzavřena také smlouva pracovní, nicméně to by představovalo určité riziko, jelikož zde nedochází k naplnění podstaty závislé činnosti, tedy vztahu nadřazenosti a podřazenosti mezi společností a společníkem. Pokud tato odměna společníka dosahuje alespoň 2.500,- Kč měsíčně, podléhá odvodům a zdanění naprosto stejně jako mzda zaměstnanci.

Vztah jednatele a společnosti byl řešen již několikrát. Může vzniknout na základě smlouvy o výkonu funkce, což ovšem není podmínkou. Pokud má jednatel sjednanou odměnu a pokud tato odměna společně s odměnou, která této osobě plyne ze smlouvy příkazní, překročí hranici 2.500,- Kč za měsíc, platí pro ni obdobné povinnosti v rámci pojistných odvodů.

Výše zmíněné smlouvy, tedy smlouva příkazní a smlouva o výkonu funkce, musejí být podepsány tímto jediným společníkem – jednatelem a tento podpis musí být úředně ověřen.

Druhým případem je situace, kdy má společnost **více společníků**, kteří jsou **zároveň jednatelem** / členy SO společnosti a společnost je **bez zaměstnanců**. Tato situace se může týkat jak právní formy **s.r.o.**, tak **v.o.s.** Tento příklad je obdobou prvního příkladu s tím rozdílem, že zde vystupuje více subjektů a může tedy dojít ke vzniku vztahu nadřízenosti a podřízenosti, jelikož jednotlivý jednatel / členové orgánu mohou být do funkce povoláni či jmenováni jiným společníkem.⁹⁵

Tato situace taktéž připouští vznik pracovněprávního vztahu oproti smlouvě příkazní, ovšem je zde vyžadován souhlas valné hromady, dle ustanovení § 61 odst. 3 ZOK. To, zda bude vztah společníka, jenž vykonává práci pro společnost, chápán jako pracovněprávní, či na základě příkazní smlouvy, záleží na okolnostech celé situace. V případě pracovněprávního vztahu by se odměna za výkon společnickovy funkce posuzovala samostatně z pohledu nemocenského pojištění a účast spojená s odvodem pojistného na sociální pojištění by zakládala až odměna, která by dosahovala 2.500,- Kč za měsíc.

Třetím příkladem je situace, kdy má společnost **jediného společníka**, který je **jediným jednatelem** a společnost **má zaměstnance**. Tato situace se týká pouze s.r.o., jelikož během existence v.o.s. musí být ve společnosti přítomni vždy alespoň dva společníci.⁹⁶ Z toho plyne, že činnost společnosti spadá pod činnost těchto zaměstnanců a společník, který zastává i funkci jednatele se věnuje pouze řízení dané společnosti.

Stěžejní část zde představuje odměna tohoto jednatele / společníka. Jako jednatel být odměňován totiž nemusí. Společníkovi plyne podíl na zisku, který následně daní ve svém daňovém přiznání. Je proto vhodné, aby byla odměna jednatelem sjednána, jelikož v případě nesjednané odměny by mohl být právě zmíněný podíl na zisku chápán jako skrytá odměna tomuto jednatelem, což by znamenalo poměrně vysoké riziko pro společnost jako takovou.

Co se týče samotné smlouvy o výkonu funkce, platí zde obdobná situace jako v předchozím případě, kdy tuto smlouvu jménem společnosti s jednatelem uzavírá osoba s osobou jednatele identická. Je proto opět nutné úředně ověřit podpis této osoby, čímž dojde k překonání případného střetu zájmů.

⁹⁵ BĚHOUNEK, Pavel: *Smlouva o výkonu funkce jednatele*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.behounek.eu/mohlo-by-vas-zajimat/smlouva-o-vykonu-funkce-jednatele/>

⁹⁶ SALACHOVÁ, Bohumila. *Obchodní korporace a jejich přeměny: (právní, účetní a daňové aspekty)*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2014, 147 s. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-220-4.

Stejně jako v předchozích případech i zde dochází ke zdanění této odměny a k odvodům na sociální zdravotní pojištění jako mzda, pokud tato odměna měsíčně přesahuje hranici 2.500,- Kč.

Čtvrtý příklad je představován situací, kdy má společnost **více společníků**, kteří jsou **zároveň jednatelem / členy SO** a společnost **zaměstnává zaměstnance**. Tato situace se týká jak právní formy s.r.o., tak právní formy v.o.s. Jedná se o totožný případ s případem předchozím, pouze s tím rozdílem, že smlouva o výkonu funkce by měla být schválena valnou hromadou (u s.r.o.) a není nutné úřední ověření podpisů.⁹⁷

⁹⁷ BĚHOUNEK, Pavel: *Smlouva o výkonu funkce jednatele*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.behounek.eu/mohlo-by-vas-zajimat/smlouva-o-vykonu-funkce-jednatele/>

4 Pojištění rizik výkonu funkce

4.1 Pojištění odpovědnosti za škodu statutárního orgánu společnosti – D&O pojištění

Z obecného hlediska lze pojem riziko chápat jako jakousi nepříznivou okolnost, které jsme vystaveni. Touto okolností je v dnešních výkladech myšleno nebezpečí vzniku škody, ztráty, poškození, či neúspěch v průběhu podnikání.

Je třeba si určit, s jakou pravděpodobností může tato nepříznivá okolnost nastat a jakou závažnost by měla, definovat potenciální hrozby apod., tedy provést analýzu rizika.⁹⁸

Na základě analýzy je následně vhodné vybrat správný nástroj pro snížení rizika. Vhodnost tohoto nástroje pak určují specifické vlastnosti rizika samotného. Riziko lze rozdělit do 4 skupin a to dle kombinace výše zmíněné pravděpodobnosti a tvrdosti rizika, jak je uvedeno v tabulce č. 4.1.

Tabulka 4.1 Členění rizika a vhodné nástroje snižující riziko

	Vysoká pravděpodobnost	Nízká pravděpodobnost
Vysoká tvrdost	Vyhnutí se riziku, redukce	Pojištění
Nízká tvrdost	Retence a redukce	Retence

Zdroj: BusinessInfo.cz

Kombinace vysoké tvrdosti rizika a vysoké pravděpodobnosti představuje jako nejlepší možnost vyhnout se danému riziku, jelikož logicky by pojištění v této situaci bylo příliš finančně nákladné.

Retence a redukce je vhodná v situaci, kdy je vysoká pravděpodobnost a nízká tvrdost rizika. Tento nástroj chápeme jako zadržení či snížení daného rizika, jelikož dopad tohoto rizika není katastrofální pro daný subjekt.

V případě nízké pravděpodobnosti vzniku rizika a při nízké tvrdosti je neoptimálnější retence rizika, jelikož tato rizika vznikají zřídka a jejich následky nejsou fatální.

Pojištění je nejlepším nástrojem v situacích, kdy je pravděpodobnost vzniku rizika nízká, ovšem následky jeho dopadu jsou vysoké.⁹⁹

⁹⁸ SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 483 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4644-9. Str. 95

Jelikož mezi základní funkce statutárního orgánu patří funkce jednání a rozhodování jménem společnosti, je tento orgán vystaven poměrně velkému riziku, které plyne mimo jiné z nesprávných rozhodnutí. Existují však specifické druhy pojištění, která mají za cíl tato rizika zmírnit.

Tato pojištění chrání členy statutárních orgánů především před finančními ztrátami, které mohou v rámci jejich jednání vzniknout a mohou mít mnohdy fatální důsledky.

Pojištění, jinak také zvané D&O (z anglické zkratky „Directors and Officers Liability“), se na trh České republiky dostalo **ze Spojených států amerických**, kde je běžným typem pojištění.¹⁰⁰

Tam byl tento druh pojištění považován v 70. a 80. letech minulého století za jakousi „novotu“, ovšem v pozdějších letech se toto pojištění začalo stávat spíše nezbytnou součástí podnikání. Docházelo totiž k nárůstu odpovědnosti a tudíž i náhradě škod, jakož i výskytu různých sporů, které často bývaly řešeny soudní cestou. V důsledku toho vzniklo D&O pojištění, které má chránit společnost a její management před těmito nepříznivými situacemi.¹⁰¹

Jedná se o pojištění, které je zaměřeno na pojistnou ochranu **členů dozorčích rad, členů představenstev a statutárních orgánů**. Pojištění se samozřejmě může vztahovat také na další vedoucí pracovníky, jako je **vrcholový management** dané korporace. Přičemž, když dojde k pojistné události, je oprávněným, třetím osobám, kterým byla způsobena újma, hrazena finanční škoda z důvodu porušení povinnosti, které se tito členové, resp. manažeři, dopustili při výkonu funkce. Je třeba ovšem zmínit, že se pojištění vztahuje pouze na nedbalostní úkony, jako je např. chyba při fúzi korporace apod.¹⁰²

V dnešní době ovšem příliš mnoho manažerů a ředitelů společností o této možnosti pojištění nemá ponětí, proto je tato skutečnost pro mnohé překvapivým zjištěním. Také se

⁹⁹ BUSINESS INFO: *Metody snižování rizika*. [online]. [4. 02. 2015]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/metody-snizovani-rizika-52919.html#_ftn1

¹⁰⁰ FINANCE: *Co je to D&O pojištění*. [online]. [30. 11. 2014]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/15930-co-je-to-pojisteni-d-o/>

¹⁰¹ BORDON, David E. *Directors and officers liability insurance: deskbook*. Chicago: American Bar Association, Tort and Insurance Practice Section, c1998, xix, 257 s. ISBN 15-707-3340-6. Str. 3

¹⁰² FINANCE: *Co je to D&O pojištění*. [online]. [30. 11. 2014]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/15930-co-je-to-pojisteni-d-o/>

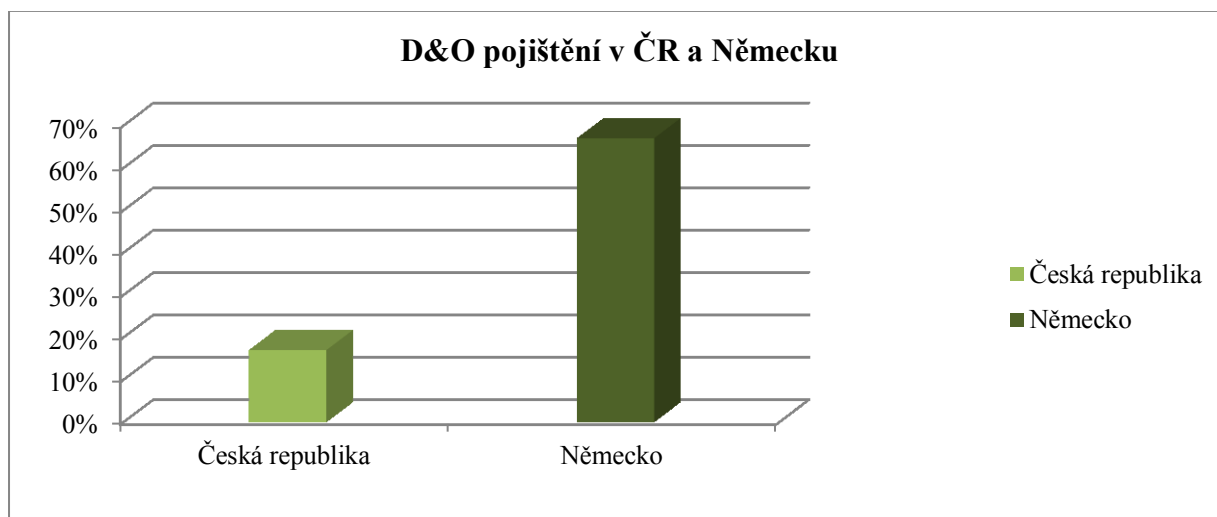
valná většina podnikatelů snaží všelijak ušetřit a právě pojištění patří k položkám, na kterých je šetřeno, což se mnohdy nevyplácí.¹⁰³

Tuto skutečnost také dokládá průzkum společnosti AIG, jež prokázal, že z dotázaných 210 manažerů (včetně jednatelů), má toto pojištění uzavřeno pouhých 17 % z dotázaných.¹⁰⁴

Na českém trhu toto pojištění tolik rozšířeno není z výše popsanych důvodů nevědomí, ale přitom nabídka tohoto pojistného produktu je poměrně vysoká. Největší rozšíření tohoto pojištění lze nalézt v oblasti zdravotnictví a strojírenství, ale také u developerských společností a společností se zahraničním majitelem.

Rozsah pojištění v oblasti zdravotnictví nenalezneme jenom na území našeho státu, ale také v Německu. Tam byl proveden průzkum, jehož se účastnilo 200 respondentů. Z těchto 200 respondentů mělo D&O pojištění sjednáno zhruba 70 %. Co se týče jednotlivých sektorů, dopadlo statistické šetření následovně. Zhruba 77 % pojištěných manažerů pocházelo ze sektoru zdravotního a stavebního průmyslu, 55 % z informačně-technologického průmyslu a necelých 60 % ze sektoru obchodu. Tato statistika je znázorněna v grafu č. 4.1a, a mimo jiné poukazuje na skutečnost, že v Německu je D&O pojištění běžně rozšířeným typem pojištění.¹⁰⁵ Graf č. 4.1b znázorňuje statistiku jednotlivých sektorů v Německu.

Graf č. 4.1a Pojištění v ČR a Německu

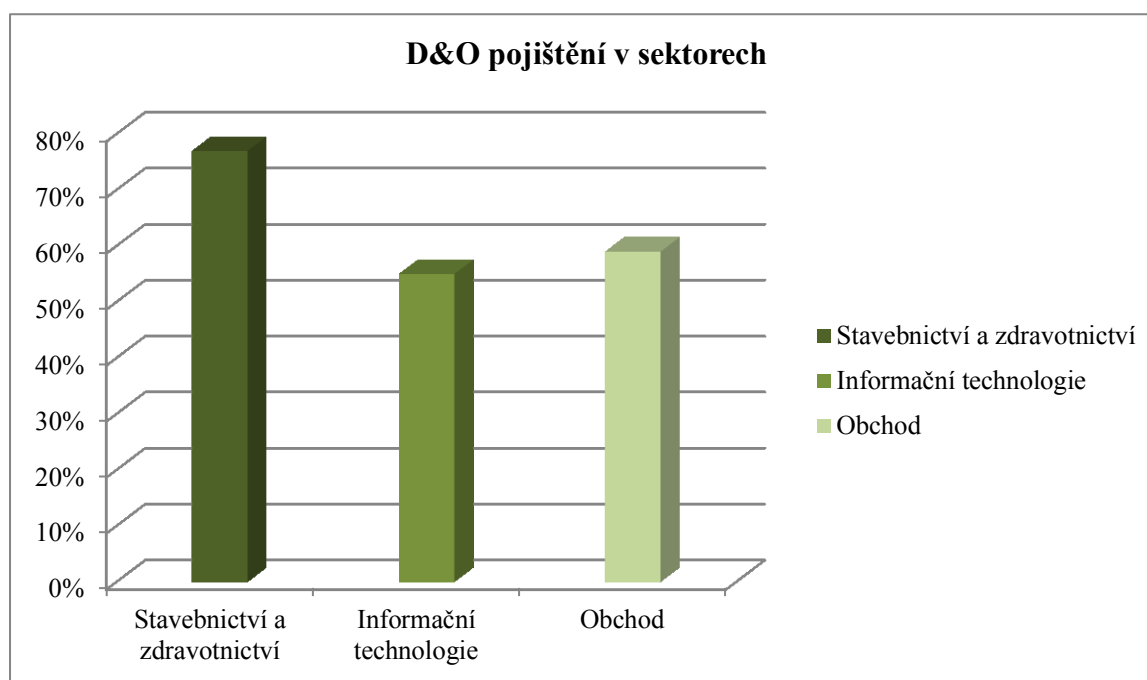


Zdroj: vlastní zpracování

¹⁰³ ZPRÁVY E15: *Zadní vrátka pro firmy*. [online]. [30. 11. 2014]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/zadni-vratka-pro-firmy-jiste-967610>

¹⁰⁴ SPILKOVÁ, Alena. *RÖDL & PARTNER PRAHA. Mandantenbrief*. [online]. Březen 2015. Ing. Jana Švédová. Platněská 2, 110 00 Praha 1: Rödl & Partner Consulting, s.r.o., 2015 [cit. 2014-03-08]. E 16542. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/mb/mb1503c.pdf

¹⁰⁵ O POJIŠTĚNÍ: *Manažeri a pojištění odpovědnosti v Německu*. [online]. [12. 10. 2014]. Dostupné z: <http://m.opojisteni.cz/produkty/pro-firmy/manazeri-a-pojisteni-odpovednosti-v-nemecku/>



Zdroj: vlastní zpracování

Typické pro tento druh pojištění je, že pojistníkem, jenž pojištění uzavírá, není samotný manažer či člen statutárního orgánu, nýbrž jeho společnost. Ovšem i přesto se tento manažer či člen, stává pojištěným. Proto lze tento druh pojištění chápat jako jakousi výhodu, chcete-li bonus, který společnost svému jednateli poskytuje. Právě i tento fakt bývá příčinou, že spousta společností pojištění neuzavírá, jelikož je to pro ně finančně nákladné a dle jejich úsudku zbytečné. Přitom dochází k ochraně vedení společnosti v případě výkonných selhání, která mívají negativní dopad nejen na společnost samotnou, ale také na profesionální a soukromý život daného manažera.¹⁰⁶

Dle mého názoru je přípustná i možnost, kdy pojistnou smlouvu uzavře samotný manažer či člen orgánu. Stal by se tak pojistníkem a pojištěným zároveň, měl by povinnost k placení pojistného, a případné pojistné plnění by náleželo primárně jemu. Myslím, že po domluvě se společností, by si vymohl i vyšší odměnu, z důvodu povinnosti platit pojistné, kterou by společnost neměla.

Tento způsob uzavření pojištění ovšem shledávám za nevhodný. Podle mne by mělo být v zájmu samotné společnosti mít přehled o placení pojistného. Navíc jí jako pojistníkovi totiž vzniká nárok na pojistné plnění v případě vzniku pojistné události, ovšem uzavřel-li by

¹⁰⁶ ZPRÁVY E15: *Zadní vrátka pro firmy*. [online]. [30. 11. 2014]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/zadni-vratka-pro-firmy-jiste-967610>

smlouvu sám manažer, byl by pojistníkem a zároveň pojištěným a společnost by jako poškozená mohla pouze vymáhat škodu na osobě manažera, nikoli po pojišťovně. Proto se domnívám, že je vhodnější variantou, když společnost uzavře pojistnou smlouvu pro svého manažera / člena orgánu a má tak nad celou věcí větší kontrolu a jistotu.

Mezi škody, na které se pojistný produkt D&O vztahuje, lze řadit např. škody finanční povahy (konkrétně špatné investice, uzavření nevýhodné smlouvy a jiné). Přičemž se nejedná o úmyslné chyby, ale o chyby způsobené neznalostí či zanedbáním, jak již bylo zmíněno dříve.¹⁰⁷

4.1.1 Daňové aspekty D&O pojištění

I v oblasti placení pojistného a pojistného plnění vyvstává celá řada otázek daňového charakteru. Vzniká daňová povinnost při placení pojistného, nebo v případě pojistného plnění? Pokud ano, kdo tuto povinnost odvodu daně má?

U odpovědí na tyto dotazy se setkáme s rozpornými názory.

Pojistné představuje pravidelné placení příspěvku dané pojišťovně pojistníkem, tedy tím, kdo pojistnou smlouvu uzavírá. Jak bylo zmíněno výše, nejčastěji se jedná o smluvní vztah mezi společností a pojišťovnou, jakožto pojistníkem a pojistitelem, přičemž člen orgánu vystupuje jako třetí osoba, na kterou se pojištění vztahuje (pojištěný).

Dle daňových poradců společnosti Euro-Trend s.r.o., Horešovského a Nekováře, je v otázce daňového režimu klíčovým faktorem to, nakolik lze jednoznačně a objektivně konstatovat příčinnou souvislost mezi vynaložením předmětného výdaje a dosažením, zajištěním a udržením příjmu. Zastávají názor, že placení **pojistného** je **daňově uznatelným nákladem**, například v situaci, kdy valná hromada nařídí uzavření pojistné smlouvy za účelem posílení ochrany před riziky plynoucími z jednání třetí osoby, jež souvisí s podnikatelskou činností dané společnosti, a tudíž pojistný vztah je podmíněn potřebou zajištění, udržení a dosažení příjmů. Zároveň také tvrdí, že hrazené **pojistné není**, u člena statutárního orgánu, **zdanitelným příjmem**. Tento názor podporují skutečností, že úhrada pojistného je smluvním závazkem společnosti uzavírající pojistnou smlouvu, která tak činí za výše uvedeným ekonomickým motivem udržení, zajištění a dosažení příjmů. V žádném případě se tak prý nejedná o úhradu pojistného za člena orgánu, která by tak podléhala zdanění.¹⁰⁸

¹⁰⁷ ZPRÁVY E15: *Zadní vrátka pro firmy*. [online]. [30. 11. 2014]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/zadni-vratka-pro-firmy-jiste-967610>

¹⁰⁸ HOREŠOVSKÝ, Jan a Jiří NEKOVÁŘ. *Daňové aspekty pojištění odpovědnosti členů statutárních orgánů*. Daňový expert. 2005, č. 5/2005.

Dle Homolové je v tomto případě (kdy je pojistitelem společnost, která uzavřela pojistnou smlouvu ve prospěch třetí osoby) platba **pojistného** společností **daňově neuznatelným nákladem**, jelikož když nahlédneme do zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) shledáme, že se nejedná o výdaj vynaložený k dosažení, udržení či zajištění příjmů pro daňové účely.

Dále také tvrdí, že plnění z těchto smluv se posuzuje jako **zdanitelný příjem**, jež plyne v souvislosti s výkonem závislé činnosti či funkce, což dokládá ustanovení § 6 odst. 1 písm. d) a odst. 3 ZDP.¹⁰⁹

Osobně se přikláním k názoru Horešovského a Nekováře, jelikož uzavření pojištění proběhlo z vůle společnosti a to za jasným účelem eliminovat dopady případných špatných rozhodnutí, jež by měla vliv na chod a existenci celé společnosti. Z tohoto důvodu se tedy jedná o daňově uznatelný náklad pro společnost a jednatele / členu orgánu nevzniká žádná daňová povinnost, jelikož není subjektem smluvního vztahu, smlouvu totiž uzavřela společnost a pojišťovna a tyto dvě tak mají mezi sebou právní vztah.

Dle mého mínění je možné, aby pojistnou smlouvu uzavřel samotný jednatel. Pojistné za tento smluvní vztah za něj může hradit společnost.

V případě kdy má jednatel / člen orgánu uzavřenou smlouvu o výkonu funkce, je na něj z pohledu zákona o daních z příjmů pohlíženo jako na zaměstnance společnosti. Dle tohoto zákona (ustanovení § 25 odst. 1 písm. d)) by bylo zaplacené pojistné nedaňovým nákladem. Zaplacené pojistné by potom na straně jednatele / člena orgánu vstupovalo do základu daně dle ustanovení § 6 a zároveň by z něj bylo odváděno pojistné na sociální a zdravotní pojištění.

Pokud jednatel / člen orgánu smlouvu o výkonu funkce uzavřenou nemá, má uzavřený pouze pracovněprávní vztah jako zaměstnanec ovšem na jinou činnost, než je výkon funkce jednatele měl by uzavřený jiný druh pojištění a to nejspíš pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání zaměstnance, které je daňově uznatelným nákladem a zaplacené pojistné vstupuje na straně jednatele do základu daně dle ustanovení § 6 ZDP a zároveň z něj opět dochází k odvodu pojistného na sociální a zdravotní pojištění.

Dle mého názoru tato varianta nebude v praxi tolik běžná.

¹⁰⁹ PODNIKATEL: *Je odpovědnost jednatelů vůči firmě neomezená?* [online]. [27. 02. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/je-odpovednost-jednatelu-vuci-firme-neomezena/>

4.1.2 Kritéria při rozhodování

1) V první řadě je třeba vzít v potaz, že odpovědnost členů statutárního orgánu společností je vysoká. Od 1. 1. 2014 jsou navíc zpřísněny podmínky a členové orgánů společností ručí za běžné obchodní závazky přímo vůči těmto věřitelům. To znamená, že pokud společnost neučiní určitá preventivní opatření, může mít tato skutečnost pro členy orgánů fatální následky.¹¹⁰

V případě úmrtí člena statutárního orgánu, jenž se dopustil porušení povinnosti a ručí svým majetkem, přechází tento závazek na jeho dědice, čímž je možno zatížit rodinu i na několik desítek let.

I tento fakt je jedním z důvodů, proč se D&O vztahuje také na přímé potomky a případné dědice pojištěného.

Odpovědnost členů statutu bývá společná a nerozdílná, což znamená, že tito členové ručí stejnou mírou. V takovémto případě se může dostat do potíží i osoba, která chybu nezpůsobila. Proto se u představenstev a dozorčích rad zpravidla pojišťují všichni členové daného orgánu jako celek.

2) Nárok na náhradu škody, který plyne pojistníkovi či třetím osobám z D&O, může být vymáhán dokonce i zpětně, když už daný vedoucí pracovník opustil tuto funkci, ve které byl pojištěným.

3) U D&O je určitý pojistný limit, přesněji limit pojistného plnění. Tento limit si nastavuje sám pojistník. Jedná se o sumu, která bude pojištěnci v případě uznaného pojistného nároku vyplacena. Nevyplatí se tak na tomto pojištění šetřit a daný limit záměrně podhodnocovat.

4) Pojištění tu není proto, aby krylo neschopnost vedoucích pracovníků nebo jejich úmyslné jednání, které má poškozovat společnost. Existují proto poměrně přísná kritéria pro posuzování celé situace zavinění.¹¹¹

5) Pojištění nemá více chránit vedoucí pracovníky nežli společnost samotnou, ale je pro společnost dostatečnou zárukou, že škoda jí způsobena bude kompenzována a uhrazena.

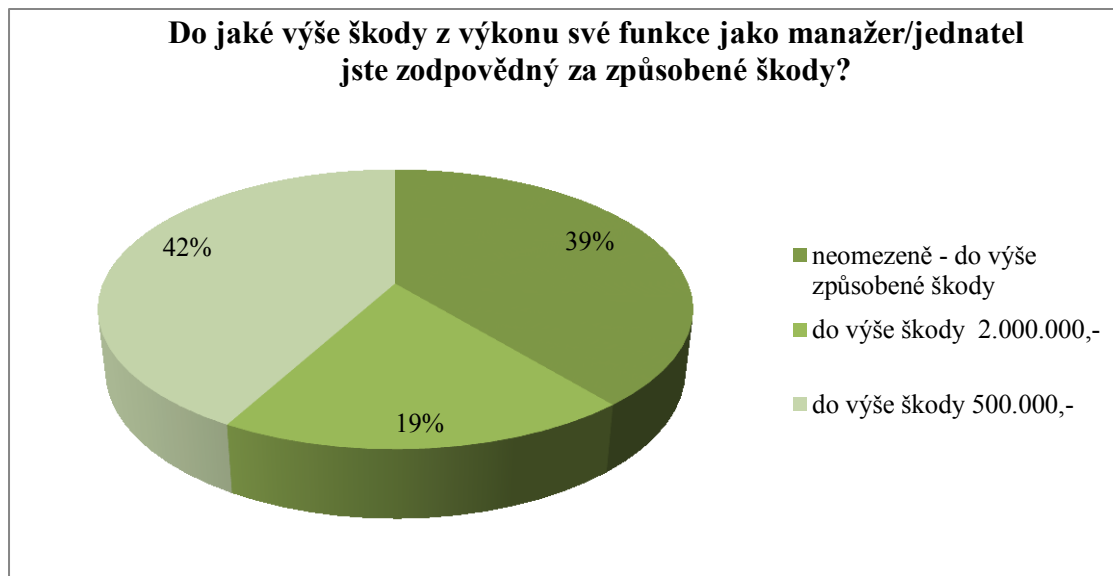
Z průzkumu společnosti AIG pouhých 39 % respondentů (z 210 dotázaných) ví o skutečnosti, že jsou zodpovědní za celou výši způsobené škody firmě nebo třetím stranám. 42

¹¹⁰ SPILKOVÁ, Alena. *RÖDL & PARTNER PRAHA. Mandantenbrief*. [online]. Březen 2015. Ing. Jana Švédová. Platněřská 2, 110 00 Praha 1: Rödl & Partner Consulting, s.r.o., 2015 [cit. 2014-03-08]. E 16542. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/mb/mb1503c.pdf

¹¹¹ ZPRÁVY E15: *Zadní vrátka pro firmy*. [online]. [25. 11. 2014]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/zadni-vratka-pro-firmy-jiste-967610>

% respondentů uvedlo, že jsou odpovědní pouze do výše škody 500.000,- Kč, a 19 % uvedlo odpovědnost do výše škody 2.000.000,- Kč.¹¹² Tuto statistiku zachycuje graf č. 4.1.2a.

Graf č. 4.1.2a Průzkum odpovědnosti za výši způsobené škody



Zdroj: Rödl & Partner

Z tohoto průzkumu bylo také zjištěno podvědomí o tom, na co všechno se toto pojištění vztahuje, jinými slovy, co všechno je zahrnuto v rozsahu pojištění a rozšíření pojištění. Obecně se toho pojištění vztahuje nejen na vzniklé škody, ale také na náklady za právní zastoupení manažerů / členů orgánu.

26 % z respondentů (z 210 dotázaných) se domnívalo, že pojištění pokrývá pouze náhradu vzniklých škod, 12,5 % uvedlo, že pojištění kryje náhradu za právní zastoupení. Celých 61,5 % správně uvedlo, že pojištění kryje nejen náhradu škody, ale také náklady za právní zastoupení.¹¹³ Tuto skutečnost zobrazuje graf č. 4.1.2b.

¹¹² SPILKOVÁ, Alena. RÖDL & PARTNER PRAHA. Mandantenbrief. [online]. Březen 2015. Ing. Jana Švédová. Platněská 2, 110 00 Praha 1: Rödl & Partner Consulting, s.r.o., 2015 [cit. 2014-03-08]. E 16542. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/mb/mb1503c.pdf

¹¹³ SPILKOVÁ, Alena. RÖDL & PARTNER PRAHA. Mandantenbrief. [online]. Březen 2015. Ing. Jana Švédová. Platněská 2, 110 00 Praha 1: Rödl & Partner Consulting, s.r.o., 2015 [cit. 2014-03-08]. E 16542. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/mb/mb1503c.pdf



Zdroj: Rödl & Partner

4.1.3 Příklady z praxe

Pro lepší představivost si dovoluji uvést pár konkrétních příkladů, kdy bylo D&O pojištění využito. Vesměs se jednalo o akciové společnosti či situace, kdy toto pojištění využilo vedení společnosti.

V prvním zmíněném případě akcionáři jihomoravské potravinářské společnosti na usedání valné hromady obvinili bývalého ředitele a člena statutárního orgánu této společnosti z porušení zákona, jež spočívalo v chybně zapsané výši základního kapitálu do obchodního rejstříku. Zapsán byl kapitál ve výši 87,8 mil. Kč, ačkoli skutečná výše základního kapitálu činila 39 mil. Kč, čímž se dopustil trestného činu proti hospodářské kázni dle ustanovení § 125 odst. 2 trestního zákoníku. Samotný bývalý ředitel o tomto stavu údajně věděl osm měsíců a tím porušil svou povinnost svolat mimořádnou valnou hromadu. Tímto činem tak došlo k poškození veškerých akcionářů vlivem nadhodnocení nominální ceny akcií.

Druhým příkladem nám může být obvinění bývalého vedení severočeské textilní společnosti novým představenstvem na valné hromadě, přičemž bývalé vedení bylo nařčeno z odpovědnosti za stávající ekonomické obtíže společnosti. Toto vedení údajně dalo do zástavy bance nemovitosti v tržní hodnotě 40 mil. Kč a to za úvěr 4.5 mil. Kč, přičemž účetní cena

byla 5 mil. Kč. Následně došlo k situaci, kdy úvěr nebyl řádně splacen a zástava tak propadla bance. Výsledkem celé této situace bylo poškození oné společnosti.¹¹⁴

Třetí situace popisuje pochybnosti ze strany dozorčí rady, které směřovaly managementu společnosti ohledně uzavření několika smluv o dílo. Dozorčí rada dala podnět Policii ČR, která následně zahájila šetření dvou manažerů společnosti z důvodu podezření z porušení povinnosti při správě cizího majetku, v tomto případě majetku společnosti.

Tito osočení manažeri jakékoliv pochybení odmítli a po dohodě s pojistitelem předali případ svým právním zástupcům z důvodu obrany proti vzneseným obviněním. Právní zástupci dosáhli změny v usnesení vydaným Policií ČR ve prospěch manažerů a tento případ byl následně odložen. Současně probíhal rozhodčí soud z důvodu žaloby podané uchazečem o zakázku na základě jedné z předmětných smluv o dílo, které dozorčí rada zpochybnila. Také nález rozhodčího soudu jakékoliv pochybení ze strany manažerů odmítl. Na konci celé této kauzy pojišťovna uhradila právní náklady na obranu pojištěných osob, a to v řádu statisíců korun.

Poslední případ se týká rozporu mezi personálním ředitelem a zaměstnancem společnosti, kdy personální ředitel společnosti dal zaměstnanci výpověď z pracovního poměru pro hrubé porušení pracovních povinností. Zároveň ovšem bez nároku na jakékoli finanční vyrovnání. Zaměstnanec se proti tomuto ohradil a podal na společnost žalobu pro neplatnost výpovědi pracovní smlouvy. Soud tomuto zaměstnanci vyhověl. Společnost se rozhodla škodu vymáhat na personálním řediteli. Pochybení na straně personálního ředitele bylo jednoznačně prokázáno předešlým soudním řízením. Pojišťovna si vyžádala právní posouzení odpovědnosti personálního ředitele a poté uznala, že nemá smysl, aby se pojištěná osoba pokusila o obranu, neboť by s nejvyšší pravděpodobností nebyla úspěšná. Pojistitel vyplatil pojistné plnění převyšující částku 1.000.000,- Kč.¹¹⁵

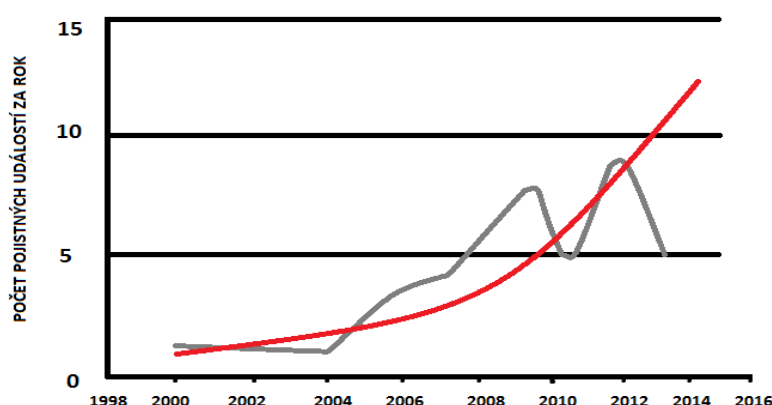
Pro zajímavost si také dovoluji uvést dva grafy, přibližující postavení D&O pojištění na českém trhu. První graf č. 4.1.3a nám udává nárůst počtu řešených škod z pojištění v České republice v posledních 14-ti letech.

¹¹⁴ PRO BYZNYS INFO: *Pojištění D&O*. [online]. [18. 02. 2015]. Dostupné z: <http://probyznysinfo.ihned.cz/c1-61019490-pojisteni-d-o-aneb-jak-lze-ochranit-nejen-vedeni-spolecnosti>

¹¹⁵ SPILKOVÁ, Alena a David PRIATKA. *RÖDL & PARTNER PRAHA. Mandantenbrief*. [online]. Červen 2013. Ing. Jana Švédová. Platněská 2, 110 00 Praha 1: Rödl & Partner Consulting, s.r.o., 2013 [cit. 2014-10-24]. E 16542. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/mb/mb1306c.pdf

Graf 4.1.3a

Vývoj počtu pojistných událostí



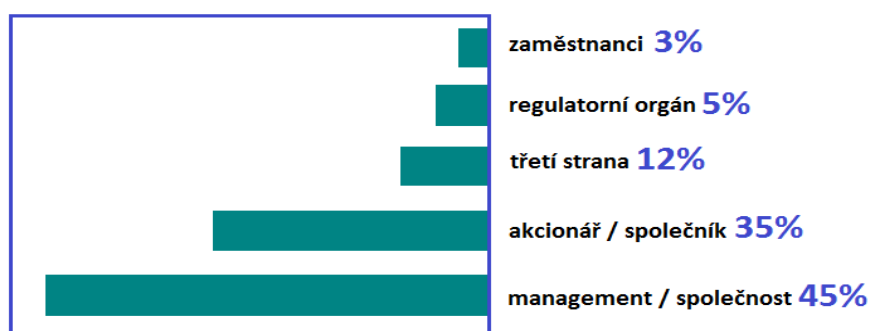
Zdroj: Rödl & Partner

Šedá křivka v tomto grafu znázorňuje počty pojistných událostí v jednotlivých letech, přičemž můžeme sledovat rostoucí trend tohoto grafu, což je znázorněno křivkou červenou. Na základě toho grafu, především rostoucího trendu očekáváme, že i v následujících letech bude počet pojistných událostí narůstat a to především z toho důvodu, že stále více společností a firem získá podvědomí o D&O pojištění a také toto pojištění sjedná.

Druhý graf č. 4.1.3b zachycuje procentuální poměr, jenž vyjadřuje, kým jsou škody z tohoto druhu pojištění uplatňovány.

Graf 4.1.3b

Uplatňování škod z D&O pojištění



Zdroj: Rödl & Partner

Můžeme vidět, že největší množství představují společnosti a management, o 10 % méně pak uplatňují škody akcionáři či společníci. Nejmenší procento představují zaměstnanci společnosti, jichž se vznik potenciálních škod týká nejméně, jinými slovy, v praxi se tolik nevyskytují případy, kdy by chybným jednáním statutárního orgánu vznikla škoda

zaměstnanci. Samozřejmě se najdou případy opačné, nicméně jich není tolik a skupina „zaměstnanci“ představuje zhruba 3 % z celkového množství uplatňovaných škod.

4.2 Pojištění profesní odpovědnosti likvidátorů a insolvenčních správců

Stejně jako výkon funkce jednatele / člena SO, také výkon funkce likvidátora či insolvenčního správce přináší celou škálu rizik. Mezi tato rizika opět patří také riziko vzniku finančních škod třetím osobám. Opět i zde můžeme zmínit několik způsobů, jak eliminovat ono riziko, nicméně i v této situaci se bude jednat o rizika, která mívají fatální následky při svém vzniku, a mají převážně finanční charakter.

Proto i zde je vhodným nástrojem k eliminaci rizika pojištění. Funkce likvidátora i insolvenčního správce vyžaduje odborné znalosti, jak bylo zmíněno dříve, a z tohoto důvodu se na tuto oblast zaměřuje pojištění profesní odpovědnosti. Toto pojištění je zaměřeno na škody finančního charakteru, jež vznikly chybným jednáním daného subjektu.

Na pojistném trhu ČR je tento druh pojištění nabízen v poměrně hojném počtu. Předmětem tohoto druhu pojištění je **profesní omyl**, díky němuž obvykle vznikne finanční škoda či újma a pojištěný, který pojistnou smlouvu s pojišťovnou uzavřel, na základě příslušného právního předpisu odpovídá za vznik tohoto omylu.¹¹⁶ I tento druh pojistného produktu ovšem zahrnuje výluky z pojištění, tedy situace, na které se pojištění nevztahuje, přičemž nejčastěji se vyskytující výlukou je např. škoda způsobená úmyslným jednáním. Samozřejmě výluky z pojištění jsou různého charakteru a závisí tak na pojišťovně, se kterou je pojištění sjednáváno, jelikož každá pojišťovna skýtá odlišné výluky z pojištění.

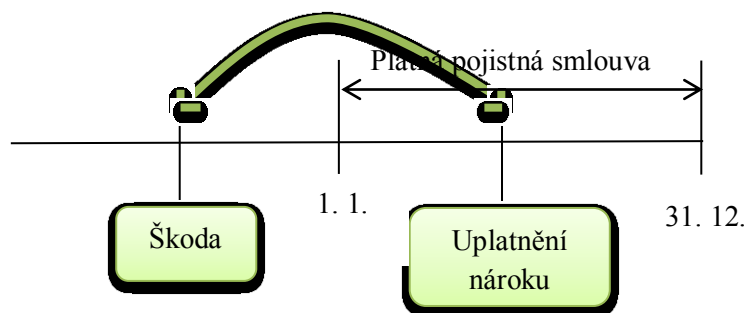
Pojistitelé na českém trhu nabízejí tento druh pojištění na principu **claims made**, tedy na principu vznesení nároku a vztahuje se pouze na situace vzniklé v době trvání pojištění.¹¹⁷ To znamená, že pojištění kryje všechny škody, jež poškozený, kterým zpravidla bývá třetí osoba, vznesl v době trvání pojistné smlouvy nebo s retroaktivní působností v určitém časovém

¹¹⁶ RESPECT: *Profesní odpovědnost*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: http://www.respect.cz/produkty/pojisteni_odpovednosti/profesni_odpovednost.html

¹¹⁷ tamtéž

období před uzavřením smlouvy.¹¹⁸ Běžně je také v tomto pojištění zahrnuta náhrada nákladů právního zastoupení.¹¹⁹ Tento princip je zobrazen ve schématu č. 4.2a.

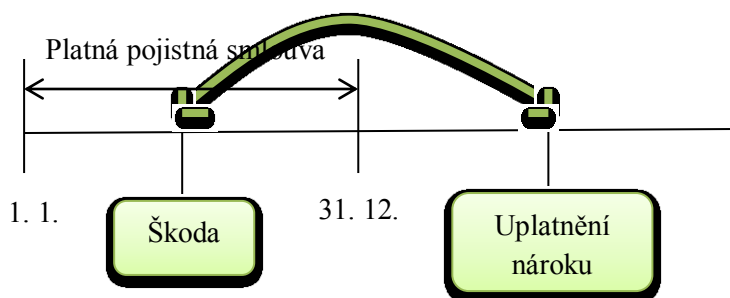
Schéma č. 4.2a Princip claims made



Zdroj: KRÜGEROVÁ, Martina. *Přednášky z předmětu Pojistné právo v podnikatelské praxi. Ekonomická fakulta (zimní semestr). VŠB – TU Ostrava, 2014*

Ještě existuje možnost uzavřít toto pojištění na principu pojištění příčiny škody, tzv. **loss occurrence**, znázorněn ve schématu č. 4.2b, kdy smlouva takto uzavřená zabezpečuje pojistné krytí na všechny události, jejichž prvotní příčina nastala během trvání pojistné smlouvy. Tento princip pojištění není tolik rozšířen, jelikož se pojištění vztahuje na náhradu škody až do doby jejího promlčení, díky čemuž musejí pojišťovny vytvářet poměrně vysoké rezervy a to je hlavním důvodem nízkého výskytu tohoto principu pojištění na českém trhu.¹²⁰

Schéma č. 4.2b Princip loss occurrence



Zdroj: KRÜGEROVÁ, Martina. *Přednášky z předmětu Pojistné právo v podnikatelské praxi. Ekonomická fakulta (zimní semestr). VŠB – TU Ostrava, 2014*

¹¹⁸ FINANCE: *Kdo a proč by měl uzavřít pojištění profesní odpovědnosti*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/311256-kdo-a-proc-by-mel-uzavrit-pojisteni-profesni-odpovednosti/>

¹¹⁹ RESPECT: *Profesní odpovědnost*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: http://www.respect.cz/produkty/pojisteni_odpovednosti/profesni_odpovednost.html

¹²⁰ FINANCE: *Kdo a proč by měl uzavřít pojištění profesní odpovědnosti*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/311256-kdo-a-proc-by-mel-uzavrit-pojisteni-profesni-odpovednosti/>

Toto pojištění je sjednáváno na náklady toho, kdo jej pořizuje. V tomto případě tedy na náklady samotného likvidátora nebo insolvenčního správce. Opět se zde platí měsíčně pojistné, jehož výše se odvíjí od ročního příjmu pojištěného a také od pojistné částky, na kterou je smlouva uzavřena. Z výše uvedeného vyplývá, že pojištěným je osoba, jež také pojistnou smlouvu s pojistitelem uzavřela a dochází tak k tomu, že pojištěný a pojistník jsou jedna a tatáž osoba.¹²¹

¹²¹ FINANCE: *Kdo a proč by měl uzavřít pojištění profesní odpovědnosti*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/311256-kdo-a-proc-by-mel-uzavrit-pojisteni-profesni-odpovednosti/>

5 Závěr

Každý člověk, resp. osoba, která chce vykonávat funkci statutárního orgánu společnosti / jednatele, by měla zvážit, jaké náležitosti musí splnit. Z tohoto samotného výkonu funkce této osobě plynou určitá práva, povinnosti a s nimi se pojící odpovědnost a ručení.

Tato základní práva, povinnosti a odpovědnost jsou blíže charakterizovány v první kapitole této práce, přičemž není opomenuto vytyčení podstatných změn, které se pojí se změnou právní úpravy v této oblasti. Jelikož se práce zabývá oblastí zástupce statutárního orgánu společnosti, je v práci zmíněna taktéž práce likvidátora a insolvenčního správce, jakožto „zástupce“ statutárního orgánu, i přesto, že nejedná o zástupce v pravém slova smyslu.

Druhá kapitola práce je věnována oblasti finanční a daňové, která představuje stěžejní část celé práce. Díky této části práce si můžeme udělat ucelený obraz o daňových poměrech, které s výkonem funkce zástupců statutárního orgánu souvisí. Na základě této kapitoly lze vyvodit určité kroky, jak co nejvíce „ušetřit“ na daňových odvodech členů SO / jednatelů. Jak bylo v práci zmíněno, od roku 2014 není přípustný souběh funkcí, což znamená, že člen SO / jednatel nemůže svou funkci vykonávat na základě pracovněprávního poměru se společností. Tuto činnost může vykonávat pouze na základě smlouvy o výkonu funkce, potažmo smlouvy příkazní. Smlouva o výkonu funkce nemusí obsahovat zmínku o odměně jednatele / člena SO a v takovémto případě je výkon funkce bezplatný. Výhodou je, že takovýto jednatel / člen SO může nárokovat vyplácení cestovních náhrad. I přesto, že se nejedná o odměnu, která by představovala příjem ze závislé činnosti jednatele / člena SO (jelikož není sjednána a výkon funkce je bezplatný), stále je tento výkon funkce závislou činností a proto mohou být tyto cestovní náhrady jednatele propláceny.

Pokud by však odměna sjednána byla, lze využívat všech možných daňových výhod, které jsou uplatňovány u zaměstnanců společnosti, jelikož na členy SO / jednatele je z hlediska zákoníku práce a odvodů na sociální a zdravotní pojištění pohlíženo jako na zaměstnance společnosti. Stejně tak je jeho odměna i zdaňována. Jednatelům / členům SO mohou být poskytovány příspěvky na stravování, služební vůz, který může využívat i k soukromým účelům, stejně jako zaměstnanci, a obdobné benefity. V případě příspěvku na stravování je třeba mít se na pozoru, co se týče daňové uznatelnosti tohoto výdaje pro společnost, jelikož zde sehrává roli rozsah pracovní doby. Daňově uznatelným nákladem je tento příspěvek

pouze v případě, kdy jednatel společnosti odpracuje alespoň 3 hodiny v daném kalendářním dni. Tuto skutečnost podmiňuje ustanovení § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 zákona o daních z příjmů.

Díky smlouvě o výkonu funkce mohou jednatelé dostávat příspěvek na penzijní pojištění a soukromé životní pojištění do ročního limitu 30.000,- Kč, jenž je osvobozen od daně a zároveň představuje daňově uznatelný náklad pro společnost.¹²²

Do výše ročního limitu 20.000,- Kč může býti jednatelům poskytnuta rekreace včetně zájezdů, která je taktéž osvobozena od zdanění.¹²³

Je zde ovšem nezbytné, aby všechny tyto nároky byly jmenovitě stanoveny ve smlouvě o výkonu funkce. Většina z těchto benefitů představuje daňově účinný náklad pro společnost a u jednatele je od zdanění osvobozeno.

Co se týče odměny, jež jednateři / členu SO plyne, je pro společnost rozhodně výhodnější variantou vyplácet tomuto statutárnímu orgánu klasickou formu odměny, nežli podíl na zisku, jelikož odměnu si společnost může zařadit do daňově uznatelných výdajů, které jí sníží základ daně, kdežto podíl na zisku daňově uznatelným výdajem není.

V situaci, kdy je jednatel / člen SO zároveň společníkem, představuje podíl na zisku, vyplácený statutárnímu orgánu, jenž nemá sjednanou odměnu ve smlouvě o výkonu funkce (výkon funkce je považován za bezplatný), určité riziko, že by tento podíl mohl být finančním úřadem posuzován jako skrytě vyplácená odměna statutárnímu orgánu. Proto je vhodnější zakomponovat do smlouvy o výkonu funkce zmínku o odměně, která by měla být například již zmíněnou formou podílu na zisku.

Toto jsou asi nejzásadnější kroky, díky kterým může statutární orgán co nejvíce vytěžit z odvodů daní.

Třetí a zároveň poslední kapitola práce je věnována eliminaci rizik, která se pojí s výkonem funkce, a to ať již samotného statutárního orgánu, či jeho zástupce v podobě likvidátora či insolvenčního správce. Vhodným nástrojem k eliminaci toho rizika považují pojištění, přičemž v kapitole, této problematice věnované, nechybí stručný popis daného

¹²² PORTÁL POHODA: *Penzijní připojištění a soukromé životní pojištění*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/penzijni-pripojisteni-a-soukrome-zivotni-pojisteni/>

¹²³ O POJIŠTĚNÍ: *Novela zákona o daních z příjmů zasáhla pojišťovnictví*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/novela-zakona-o-danich-z-prijmu-zasahla-pojistovnictvi/>

nástroje, resp. pojištění, kritéria, která člověku pomohou při rozhodování o uzavření tohoto pojištění, příklady z praxe a situace na českém a zahraničním trhu.

Zpracování této práce mi přineslo spoustu užitečných informací ze světa jednatelů / členů SO, likvidátorů a insolvenčních správců. Na základě těchto informací mohu s jistotou říci, že osobně bych tuto funkci zastávat nechtěla, i přesto, že existují nástroje, které případná pochybení a s tím související rizika kryjí. Odpovědnost za výkon této funkce je vysoká a osoba, která chce tuto funkci vykonávat, musí počítat s tím, že dnešní doba doslova vyžaduje rozhodování a jednání v riskantních situacích.

Nicméně jak je řečeno ve starém latinském výroku „odvážnému štěstí přeje“.

Seznam literatury a pramenů

Odborná literatura

- [1] BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným 2014 – prakticky včetně účetnictví a daní*. ANAG, 2014, 368 s. ISBN 978-80-7263-886-4.
- [2] BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0.
- [3] BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 375 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-819-2.
- [4] BORDON, David E. *Directors and officers liability insurance: deskbook*. Chicago: American Bar Association, Tort and Insurance Practice Section, c1998, xix, 257 p. ISBN 15-707-3340-6.
- [5] BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL. *Účetní a daňová specifika společnosti s ručením omezeným: distanční studijní opora*. 2. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 2012, 118 s. ISBN 978-80-8731-430-2.
- [6] DVOŘÁK, Tomáš. *Osobní obchodní společnosti*. Praha: ASPI, 2008, xxv, 318 s. Právnícké osoby. ISBN 978-80-7357-383-6.
- [7] HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, xviii, 262 s. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.
- [8] HEJDA, Jan. *Společnost s ručením omezeným*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2014, 279 s. ISBN 978-80-7263-870-3.
- [9] Ibp USA. *Slovakia Business Law Handbook Strategic Information and Laws*. Intl Business Pubns USA, 2012, 300 s. ISBN 978-143-8771-014.
- [10] JOSKOVÁ, Lucie. *Zákon o obchodních korporacích s komentářem: s účinností od 1.1.2014 nahrazuje obchodní zákoník*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 85 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-247-4834-4.
- [11] JOSKOVÁ, Lucie. *Nová společnost s ručením omezeným: právo - účetnictví - daně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 207 s. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-4445-2.

- [12] SALACHOVÁ, Bohumila. *Obchodní korporace a jejich přeměny: (právní, účetní a daňové aspekty)*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2014, 147 s. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-220-4.
- [13] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 483 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4644-9.
- [14] PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER a Adam SIGMUND et al. *Likvidace obchodních společností*. 5. aktualiz. a rozš. vyd. Olomouc: ANAG, 2014, 229 s. Účetnictví (Anag). ISBN 978-80-7263-877-2.
- [15] POLIŠENSKÁ, Petra. *Přehled judikatury ve věcech nákladů řízení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 253 s. Judikatura (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-653-0.
- [16] ŠTENGLOVÁ, Ivana a Stanislav PLÍVA a Miloš TOMSA et al. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-807-4003-547.

Právní předpisy

- [1] Nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob
- [2] Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů
- [3] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- [4] Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
- [5] Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon
- [6] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- [7] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- [8] Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- [9] Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
- [10] Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob

[11] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

[12] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Časopisy

[1] Daně a právo v praxi. [online]. Dostupné z: www.danarionline.cz/dane-a-pravo-v-praxi/

[2] Daňový expert. [online]. Dostupné z: www.danarionline.cz/archiv/archiv-casopisu-dex/

[3] Mandantenbrief. [online]. Dostupné z: www.roedl.com/cz/cz/publikace-newsletter-mandantenbrief.html

[4] Práce a mzda. [online]. Dostupné z: www.mzdovapraxe.cz/casopis-prace-a-mzda/

Internetové zdroje

[1] ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PAK: *Jednání jménem právnické osoby*. [online]. [01. 03. 2015]. Dostupné z: http://www.akpak.cz/ztisku_detail.php?id=9

[2] AKCELERACE: *Daňové tipy VI – jak ušetřit na daních u jednatelů*. [online]. [28. 02. 2014]. Dostupné z: <http://www.akcelerate-praha.cz/novinka.php?id=245>

[3] AKTUÁLNĚ: *Velké stavební firmy před soudem kvůli úplatkům*. [online]. [10. 02. 2015]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/velke-stavebni-firmy-pred-soudem-kvuli-uplatkum/r~i:article:521900/>

[4] BĚHOUNEK, Pavel: *Pracovní poměr statutárních orgánů*. [online]. [20. 1. 2015]. Dostupné z: <http://behounek.webnode.cz/mohlo-by-vas-zajimat/pracovni-pomer-statutarnich-organu/>

[5] BĚHOUNEK, Pavel: *Smlouva o výkonu funkce jednatele*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.behounek.eu/mohlo-by-vas-zajimat/smlouva-o-vykonu-funkce-jednatele/>

[6] BUSINESS INFO: *Metody snižování rizika*. [online]. [4. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/metody-snizovani-rizika-52919.html#_ftn1

[7] DAŇAŘI ONLINE: *Odměna jednatele jako daňově uznatelný náklad*. [online]. [03. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d7904v10540-odmena-jednatele-jako-danove-uznatelny-naklad/>

[8] DRÁBOVÁ, Milena a Olga HOLUBOVÁ a Milan TOMÍČEK. *Komentáře k právním předpisům* 2013/1. Dostupné z: <http://www.wkonline.cz/ao/cs/dokument/nahled-dokumentu/?doc=d45379v56693p150&query=odvedeno%7Codvr%C3%A1tit+%24type%3D3&search-type=0&docno=3>

[9] EPRÁVO: *O nevděčné úloze likvidátora*. [online]. [23. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/o-nevdecne-uloze-likvidatora-jmenovaneho-ze-seznamu-insolvenčních-spravců-95032.html>

- [10] EPRÁVO: *Odměna insolvenčního správce*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/odmena-insolvenčního-spravce-71224.html>
- [11] EPRÁVO: *Právní postavení likvidátora*. [online]. [17. 01. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-postaveni-likvidatora-76.html>
- [12] FABIAN PARTNERS: *Insolvenční správce*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.fabianpartners.cz/cz/insolvenčni-spravce/odpovednost-v-insolvenčním-rizeni/>
- [13] FINANCE: *Co je to D&O pojištění*. [online]. [30. 11. 2014]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/15930-co-je-to-pojisteni-d-o>
- [14] FINANCE: *Kdo a proč by měl uzavřít pojištění profesní odpovědnosti*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/311256-kdo-a-proc-by-mel-uzavrit-pojisteni-profesni-odpovednosti>
- [15] FINEXPERT: *OSVČ a zálohy na zdravotní pojištění v roce 2015*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/osvc-a-zalohy-na-zdravotni-pojisteni-v-roce-2015>
- [16] IPODNIKATEL: *Manažerské funkce aneb co by měl umět a dělat dobrý manažer*. [online]. [08. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Management/manazerske-funkce-aneb-co-by-mel-umet-a-delat-dobry-manazer-firmy>
- [17] IPODNIKATEL: *Sociální pojištění OSVČ v roce 2015*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Socialni-pojisteni/socialni-pojisteni-osvc-2015.html>
- [18] JUSTICE: *Souběh funkcí již není od 1. 1. 2014 přípustný*. [online]. [21. 1. 2015]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=336831>
- [19] KONKURSNÍ NOVINY: *Insolvenční poradna*. [online]. [22. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/insolvenčni-poradna-50>
- [20] MŮJ PRÁVNÍK: *Ručení jednatele společnosti s ručením omezeným po 1. 1. 2014*. [online]. [23. 1. 2015]. Dostupné z: muj-pravnik.cz/ruceni-jednatele-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-po-1-1-2014/
- [21] MZDOVÁ PRAXE: *Odměňování jednatele společnosti*. [online]. [24. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d2524v3290-odmenovani-jednatele-spolecnosti-s-rucenim-omezenym/?search_query=
- [22] O POJIŠTĚNÍ: *Manažeri a pojištění odpovědnosti v Německu*. [online]. [12. 10. 2014]. Dostupné z: <http://m.opojisteni.cz/produkty/pro-firmy/manazeri-a-pojisteni-odpovednosti-v-nemecku>
- [23] O POJIŠTĚNÍ: *Novela zákona o daních z příjmů zasáhla pojišťovnictví*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/ekonomika/novela-zakona-o-danich-z-prijmu-zasahla-pojistovnictvi/>

- [24] PATRIA: *Výkon funkce v zákazu konkurence*. [online]. [31. 03. 2015]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/pravo/2340852/po-roce-2014-bude-mozny-vykon-funkce-i-v-zakazu-konkurence-za-urcitych-podminek.html>
- [25] PENÍZE: *Účast jednatelů na sociálním pojištění*. [online]. [03. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/socialni-a-zdravotni-pojisteni/253044-ucast-jednatelu-na-socialnim-pojisteni>
- [26] PODNIKATEL: *Daňové náklady*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/specialy/dane-z-prijmu/danove-naklady>
- [27] PODNIKATEL: *Je odpovědnost jednatelů vůči firmě neomezená?* [online]. [27. 02. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/je-odpovednost-jednatelu-vuci-firme-neomezena/>
- [28] PODNIKATEL: *Souběh funkcí opět není od roku 2014 možný*. [online]. [21. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/soubeh-funkci-opet-neni-od-roku-2014-mozny-poradime-jak-se-vyhnete-problemum/>
- [29] PORTÁL POHODA: *Penzijní připojištění a soukromé životní pojištění*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/penzijni-pripojisteni-a-soukrome-zivotni-pojisteni>
- [30] PORTÁL POHODA: *Podíly na zisku obchodních korporací od roku 2015*. [online]. [16. 03. 2015]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/podily-na-zisku-obchodnich-korporaci-od-roku-2015/?css=print>
- [31] PRÁVNÍ RÁDCE: *K postavení likvidátora*. [online]. [13. 03. 2015]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-51924580-k-postaveni-likvidatora>
- [32] PRÁVNÍ ZPRAVODAJ: *Souběh pracovního poměru*. [online]. [21. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.nortonrosefulbright.com/knowledge/publications/61841/pravni-zpravodaj-soubeh-pracovniho-pomeru>
- [33] PRO BYZNYS INFO: *Pojištění D&O*. [online]. [18. 2. 2015]. Dostupné z: <http://probyznysinfo.ihned.cz/c1-61019490-pojisteni-d-o-aneb-jak-lze-ochranit-nejen-vedeni-spolecnosti>
- [34] PRO JOBS: *Co dělá jednatel*. [online]. [09. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.projobs.cz/napln-prace-jednatel-295>
- [35] RESPECT: *Profesní odpovědnost*. [online]. [01. 04. 2015]. Dostupné z: http://www.respect.cz/produkty/pojisteni_odpovednosti/profesni_odpovednost.html
- [36] SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI: *Povinnosti zaměstnavatele a odvody*. [online]. [21. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/cizinci-ze-zemi-mimo-eu/pracovni-pomer/zamestnani-mimo-eu-odvody>

[37] ÚČETNÍ PORTÁL: *Interpretace pojmu ekonomická činnost*. [online]. [08. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.ucetni-portal.cz/interpretace-pojmu-ekonomicka-cinnost-v-5-odst-2-zdph-384-v.html>

[38] VZP: *Změny v platbě zdravotního pojištění od 1. 1. 2015*. [online]. [21. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni-od-1-ledna-2015>

[39] ZÁKONY V KAPSE: *10 nejpoužívanějších smluv v podnikání*. [online]. [16. 01. 2015]. Dostupné z: <http://zakonyvkapse.cz/top-ten-10-nejpouzivanejsich-smluv-v-podnikani>

[40] ZALOŽIT FIRMU: *Časté dotazy: Společnost s ručením omezeným*. [online]. [17. 01. 2015]. Dostupné z: <http://www.zalozfirmu.cz/caste-dotazy/spolecnost-s-rucenim-omezenym-s-r-o/#faq-26>

[41] ZPRÁVY E15: *Zadní vrátka pro firmy*. [online]. [30. 11. 2014]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/pravo-a-byznys/zadni-vratka-pro-firmy-jiste-967610>

Ostatní

[1] Dny práva 2008 – Days of Law 2008: *Úloha správce v insolvenčním řízení*. [online]. [29. 03. 2015]. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/jiricka.pdf>

[2] Dny práva 2011 – Days of Law 2011 [online]. [24. 02. 2015]. Brno: Masarykova univerzita, 2012 ISBN (číslo dle sekce) ISBN 978-80-10-5911-5 (soubor) 978-80-210-4733-4. Dostupné z: <http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings>

[3] HALFAR, Bohuslav. *Přednášky z předmětu Právo*. Ekonomická fakulta (zimní semestr). VŠB – TU Ostrava, 2010

[4] KRÜGEROVÁ, Martina. *Přednášky z předmětu Pojistné právo v podnikatelské praxi*. Ekonomická fakulta (zimní semestr). VŠB – TU Ostrava, 2014

[5] SALVIA: *Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 5Tdo 94/2006*. [online]. [20. 01. 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo94/2006>

[6] ÚČETNÍ PORTÁL: *Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Ads/2010-58*. [online]. [20. 01. 2015]. Dostupné z: www.ucetni-portal.cz/stahnout/soubeh-vykonu-funkce_903.pdf

Seznam zkratek

a.s.	akciová společnost
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESD	Evropský soudní dvůr
EU	Evropská unie
FÚ	finanční úřad
InsZ	insolvenční zákon
IŘ	insolvenční řízení
k.s.	komanditní společnost
KSOS	Krajský soud Ostrava
NOZ	nový občanský zákoník
ObchZ	obchodní zákoník
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SO	statutární orgán
v.o.s.	veřejná obchodní společnost
VH	valná hromada
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZOK	zákon o obchodních korporacích

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10.4.2015


Tereza Jedličková